LAIKAS

Nr. 140 VIII M.

"EL TIEMPO" — SEMANARIO LITUANO — 13 DE MAYO GEGUŽĖS 13 D. 1955 METAI

NEI KARO, NEI TAIKOS

GEGUTĖ UŽKUKAVO VAKARUOS

Pirmoji gegužės mėnesio savaitė Europoje pasirodė nepaprastai gyva ir įvykiais turtinga. To gyvumo centras — Paryžius. Jau nuo praėjusių metų spalio mėnesio, kai buvo aptariamos Vakarų Europos Sąjungos sudarymo sąlygos ir pagaliau pasirašytas šiuo reikalu Paryžiaus susitarimas, Europoje gyvo politinio judėjimo, galima sakyti, nebuvo jaučiama. Tik kovo mėnesio pabaigoje Prancūzijos galutinai patvirtintas Vakarų Europos Sąjungos sudarymas, įvairūs Maskvos grąsinimai, Azijos bei Afrikos valstybių atstovų suvažiavimas ir pagaliau Austrijos ministerio pirmininko lankymasis Maskvoje buvo tie ženklai, kad su pavasario pradžia pagyvės ir pastangos galutinai išspręsti painias pasaulinės taikos problemas.

Ilgai tų įvykių neteko laukti. Vokietijoje Adenaueris su Prancūzijos užsienio reikalų ministeriu Pinay susitaria „visuose pagrindiniuose taškuose" dėl šių abiejų kraštų ateities sugyvenimo ir bendradarbiavimo.

Vienoje JAV, Anglijos, Prancūzijos ir Rusijos ambasadoriai su Austrijos vyriausybe svarsto taikos sutarties pasirašymo galimybes ir nustatinėja sąlygas.

Paryžiuje posėdžiauja Šiaurės Atlanto Gynybos pakto taryba. Pasikeičiama Vakarų Europos Sąjungos ratifikavimo aktais, suteikiant Vokietijai teisę įsijungti į nepriklausomų valstybių tarpą. Tuo būdu atstatoma tuo tarpu tik Vakarų Vokietijos nepriklausomybė ir užbaigiamas net 10 m. trukęs okupacijos laikotarpis. Savaime suprantama, JAV, Anglijos ir Prancūzijos ginkluotų pajėgų daliniai ir toliau dar pasiliks Vokietijoje, kad kartu su Vokietijos kariuomene sudarytų užtvarą Maskvos užmačioms ir grėsmei. Visa tai, nelyginant pirmasis gegutės užkukavimas, duoda vilties, kad vakariečių pasiryžimas būti tvirtiems ir nepalaužiamiems prieš Maskvos grąsinimus yra tikras.

NETYLI IR MASVOJ...

Įgyvendinus Paryžiaus susitarimus, nereikėjo ilgai laukti kad Augščiausioji Taryba, Molotovui pasiūlius, panaikintų draugingumo sutartis, pasirašytas su Anglija 1942 m. ir su Prancūzija — 1944 m, tuo būdu įvykdydama savo grąsinimus. Negana to, Sovietų Sąjungos krašto apsaugos ministeris maršalas Žukovas gegužės mėn. 8 d. Berlyne, 10 m. sukakties nuo Vokietijos kapituliacijos proga, pareiškė, kad vakarų Vokietijos apsiginklavimas galįs sukelti „naują katastrofą" ir ragino vokiečius sutrukdyti Paryžiaus susitarimų įgyvendinimą. Pabrėždamas, kad vakariečių susitarimas veržiąs Rytų Vokietiją ir jos „ištikimus draugus" griebtis atitinkamų priemonių.

Viena tokių priemonių reikia laikyti ir gegužės mėn. 11 d. Varšuvoje prasidėjusią Maskvos ir jos batlaižių konferenciją su tikslu sudaryti tarpusavės pagalbos paktą tarp pavergėjų ir pavergtųjų.

Molotovo pasiūlymas vakariečiams pasirašyti taikos sutartį su Austrija Vienoje gegužės mėn. 15 d. taip laikytinas viena iš Maskvos priemonių prieš Paryžiaus susitarimus. Tuo būdu norima parodyti pasauliui, jog Maskva esanti taikingai nusiteikusi, o tik vakariečiai savo susitarimais sudarą pavojus taikai. Nemanome, kad ši propagandinė ir gerokai nuvalkiota Maskvos dainelė galėtų dar ką nors įtikinti — gruobuoniškų ir kraujuotų Maskvos nasrų nepaslėps nei taikos avelės kailis.

NORI TAIKOS — RUOŠKIS KARUI

Prancūzijos ir Anglijos ilgai puoselėta mintis dėl JAV, Prancūzijos, Anglijos ir Rusijos valstybių galvų susitikimo, pagaliau atrodo virs tikrove. Šiai minčiai nėra priešingas ir naujasis Maskvos „draugas ir mokytojas" Bulganinas. Tik JAV prezidentas Eisenhoweris vis mano, kad tokiai ketvertuko konferencijai laikas dar nepribrendęs. Tačiau paskutiniosios žinios rodo, kad trijų vakariečių užsienio reikalų ministeriai pagaliau Paryžiuje susitarė dėl šios „didžiųjų" konferencijos, kurią manoma sušaukti Stockholme š. m. liepos mėn. pabaigoje. Nors Eisenhowerio nusistatymas dar nėra aškiai žinomas, tačiau manoma, kad sutiksiąs patenkinti šį Anglijos ir Prancūzijos norą. Eisenhoweriui sutikus, galutinė šios ketvertuko konferencijos data būtų nustatyta Vienoje keturių užsienio reikalų ministerių, taikos sutarties su Austrija pasirašymo proga. Tenka manyti, kad ši konferencija turėtų lemiančios įtakos ateities įvykių raidoje.

Šios konferencijos dalyviams ir mes turime eilę klausimų dėl mūsų žemės laisvės, kuriuos, be abejonės, iškels mūsų vykdomieji veiksniai.

— *a. b. c.* —

PRAEITYJE MŪSŲ STIPRYBĖ — VIENYBĖJE MŪSŲ GALYBĖ!

Vytauto priesaika degančio Kauno akivaizdoje. Iš V. D. Muziejaus Jono Stykos paveikslas.

LIETUVOJE

* **Marijampolė ir Vilniaus un-tas pavadinti V. Kapsuko vardu.** Ryšium su pasižymėjusio bolševikų veikėjo V. Kapsuko - Mickevičiaus, vieno iš LKP organizatorių ir vadovų, 75 m. gimimo sukaktimi ck biuro nutarimu buvo sudaryta komisija tai sukakčiai atžymėti. LTSR AT prezidiumas, stengdamasis „įamžinti V. Mickevičiaus-Kapsuko atminimą", š. m. balandžio 9 d. įsakė pakeisti Marijampolės miesto ir rajono vardus, kurie jau vadinami V. Kapsuko-Mickevičiaus miestu ir rajonu. Vinco Kapsuko vardu taip pat pavadintas Vilniaus valstybinis universitetas. (Lietuvių radijai dėl to pažymi, kad okupantai negalėjo smarkiau išniekinti Vilniaus un-to, kaip pavadindami jį Kapsuko vardu). E.

* Vilniaus radijas š. m. balandžio 13 d. paskelbė, kad šiomis dienomis pradėtas Vilniaus Katedros, kurios pastato projekto autorius yra archit. L. Stuoka - Gucevičius, remontas. „Bus restauruotos pastato išorinėje esančios skulptūros, jų detalės, po to bus atlikti tinkavimo ir dažymo darbai, vėliau numatyta restauruoti vidaus skulptūras ir architektūrines detales". Taigi, Vilniaus Katedra— jau tik bolševikinis „architektūros paminklas".

* Š. m. kovo 31 d. suėjo 75 m. lietuvių senosios kartos dail. P. Kalpokui. Sukaktis buvo paminėta Dailės Institute. Minėjimą atidarė instituto dir. V. Mackevičius, pranešimą apie P. Kalpoko gyvenimą ir kūrybos kelią skaitė Vilniaus Dailės muziejaus dir. Pr. Gudynas.

* Balandžio pradžioj Lietuvoj lankėsi sovieť. kompoz. B. Šostakovičius. Balandžio 8 d. Kaune buvo suruoštas jam skirtas vakaras, o vėliau — toks vakaras Vilniaus Filharmonijoje.

Buvusiųjų Lietuvos Steigiamojo Seimo narių

ATSIŠAUKIMAS

Į LAISVŲJŲ VALSTYBIŲ PARLAMENTŲ NARIUS LIETUVOS STEIGIAMOJO SEIMO SUŠAUKIMO 35-tos SUKAKTIES PROGA

Pirmasis Pasaulinis karas, Santarvės (Allied and Associated Powers) valstybių vestas ir laimėtas teisėtoms tautoms laisvai apsispręsti šūkiu, sudarė sąlygas ir lietuvių tautai, kurios valios būti laisvai nepalaužė 120 metų laisvės sutemų, atstatyti savą nepriklausomą valstybę, egzistavusią nuo 1231 ligi 1795 m. Lietuvos valstybės atstatymo ir jos žemės gyventojus su kitomis valstybėmis siejusių ryšių nutraukimo aktas buvo paskelbtas istorinėje Lietuvos sostinėje Vilniuje 1918 m. vasario 16 d. Tame akte buvo taip pat pareikšta, kad atstatytos Lietuvos valstybės santvarką ir jos santykius su kitomis valstybėmis nustatys demokratiniu būdu išrinktas Lietuvos Steigiamasis Seimas.

Dėl vykusių laisvės kovų su svetimomis kariuomenėmis, kėsinusiomis į Lietuvos laisvę ir jos žemes, Lietuvos Steigiamasis Seimas susirinko tik 1920 m. gegužės 15 d. Demokratiniu būdu išrinktas ir reikšdamas autentišką lietuvių tautos valią, Steigiamasis Seimas

1) Vieningai priėmė iškilmingą Lietuvos Nepriklausomybės deklaraciją, tuo suteikdamas ir formalinę visos lietuvių tautos sankciją Lietuvos valstybės atstatymo aktui;

2) Davė atstatyti Lietuvos valstybei demokratinę santvarką ir grąžino svetimos okupacijos panaikintas parlamentines institucijas;

3) Ratifikavo Taikos Sutartį su Sovietų Rusija, kuria pastaroji atsisakė visiems laikams nuo bet kokių jos turėtų teisių į Lietuvos žemes;

4) Priėmė žemės reformos įstatymą, apkarpantį stambiąją žemvaldystę ir davusį žemę tiems, kurie ją dirba;

5) Ivedė auksu paremtą savo valiutą.

Tik 22 metus lietuvių tauta džiaugėsi laisvės ir nepriklausomybės palaima. Kremliaus tironų 1939 m. rugpiūčio 23 d. kriminalinis sąmokslas su Hitlerio Vokietija prieš taiką išprovokavęs Antrąjį Pasaulinį karą ir pažadinęs tradicinį Rusijos imperializmą, buvo pirmas Sovietų Rusijos agresijos prieš Lietuvą, taip pat prieš Lenkiją, Suomiją, Latviją, Estiją ir Rumuniją veiksmas. 1940 m. birželio 15 d. suvereninė Lietuvos valstybė; turėjusi galiojančius nepuolimo ir agresijos apibrėžimo paktus su Maskva, buvo pastarosios reguliarios visų ginklų rūšių kariuomenės okupuota. Toliau ėjo Lietuvos susovietinimas, sunkiai įsivaizduojamas teroras, pastangos pavergti žmonių mintį ir sielą, masiniai gyventojų areštai, žudymai ir deportacijos į Sibirą, beatodairinis anksčiau klestėjusio krašto apiplėšimas ir suskurdinimas. Kremliaus despotai siekia įsitvirtinti rytiniame ir pietiniame Baltijos jūros krantuose, pasidaryti Baltijos jūros viešpačiais, kad galėtų plėsti savo ekspansiją į Vakarus ir pulti Skandinaviją ir Angliją. Lietuva yra rusiškojo imperializmo ir komunizmo kolonializmo auka.

Tokiose tragiškose aplinkybėse drauge su visa lietuvių tauta minėdami jai istoriškos reikšmės Lietuvos Steigiamojo Seimo susirinkimo 35-ją sukaktį, mes, išlikusieji gyvi ir pasprukę į laisvę buvusieji to Seimo nariai, laikome savo šventa pareiga kreiptis į Jus, laisvųjų valstybių parlamentų atstovai, ir prašyti Jus:

1) Neišleisti iš akių darant politinius sprendimus ir balsuojant įstatymus, kad Kremliaus diktatorių vadovaujamasis pasaulinis komunizmas ir rusiškasis imperializmas yra laisvės ir vakarietinės civilizacijos priešai ir nuolatinė grėsmė laisvajai žmonijai ir taikai;

2) Veikti savo vyriausybę, kad ji

a) ir toliau nesuteiktų diplomatinio pripažinimo Sovietų agresijos veiksmais sudarytai politinei padėčiai Lietuvoje,

b) nedarytų sandėrių su Sovietų Sąjunga, kuriais būtų legalizuotas ar pratęsiamas Lietuvos ir kitų Centro ir Rytų Europos valstybių pavergimas,

c) ryžtingai panaudotų Jungtinių Tautų Chartos nuostatus atstatymui Lietuvos suverenumo ir sudarymui lietuvių tautai sąlygų išsirinkti valdžią, kokios ji nori,

d) paremtų Pavergtųjų Jungtinių Tautų Pilnaties daromus žygius Jungtinėse Tautose ir vyriausybėse prieš komunistinių režimų vartojamą prievartinį darbą ir vergų stovyklas, religijos persekiojimą, masines žmonių deportacijas, žmogaus nuteisinimą ir išnaudojimą, fizinį, kultūrinį ir moralinį genocidą.

Buvusieji Lietuvos Steigiamojo Seimo nariai: Lietuvos Krikščionių Demokratų Partijos, Lietuvos Darbo Federacijos ir Lietuvos Ūkininkų Sąjungos atstovai:

Magdalena Galdikienė, Eliziejus Draugelis, Msgr. M. Krupavičius, A. Milčius, Msgr. K. Šaulys, V. Šmulkštys, J. Valaitis.

Lietuvos Socialdemokratų atstovai:

K. Bielinis, St. Digrys, Prof. J. Kaminskas, J. Pakalka, Vl. Požėla, Inž. Vl. Sirutavičius.

Valstiečių Liaudininkų Sąjungos:

J. Bildušas, K. Kupčiūnas, J. Makauskis, K. Škirpa, K. Žukas.

JAV ir Vakarų Vokietija,
1955 m. gegužės 15 d.

¿SOY YO MATERIA?

La ciencia moderna sabe que un grano de arena es una cosa muy complicada y que en ella se efectúan movimientos de partículas pequeñísimas a velocidades no imaginables. Y tal como en un grano de arena, del mismo modo en todo el universo material las partículas pequeñísimas y los astros gigantescos todo está en un movimiento incesante. Además del movimiento de corpúsculos hay incesantes ondulaciones del campo electromagnético. De estos movimientos son hechos no sólo átomos, no sólo las estrellas, sino también los cuerpos de todos los animales y del hombre. La ciencia, por métodos muy variados, ha comprobado que los átomos de los alimentos, entrando en el cuerpo animal, sufren unicamente modificaciones muy superficiales en diversas agrupaciones de electrones de la capa exterior, lo que constituye las reacciones químicas. En nuestro cuerpo no acaece ninguna transformación esencial, sustancial, de materia. La materia de nuestro cuerpo tiene también extensión, tiene peso y posee todas las propiedades químicas, electromagnéticas y ópticas. De la transformación sustancial de materia podríamos quizá hablar en el caso en que la materia se convierte en energía radiante, como en las estrellas o en la bomba atómica. Pero también esta transformación tan radical de materia no le confiere propiedades no-materiales; en la energía liberada, la fuerza queda fuerza material.

He aquí sobre mi mesa un termómetro. El sol calienta el aire de mi pieza, las moléculas del aire por esa circunstancia vuelan más rapidamente, bombardean también mi mano. La mano por esta causa se dilata y nosotros sentimos el calor. ¿Pero es la mano la que siente el calor? Es sabido que con ciertos compuestos químicos se puede obstruir la conductibilidad de los nervios. Si por este método obstruimos la conductibilidad de los nervios que conducen de la mano hasta el cerebro, entonces podríamos quemar la mano y no sentiríamos hingún calor. ¿Podría ser el cerebro el que siente el calor? Cuando algo toca mi mano, en los nervios de la misma empiezan ciertas reacciones químicas y estas reacciones se trasmiten hasta el cerebro, acompañadas de las ondulaciones del cuerpo electromagnético. Esto provoca las reacciones químicas y las ondulaciones en el cerebro. ¿Qué es un proceso químico? Expresándolo con pocas palabras se puede decir que es un intercambio mutuo entre los electrones de capas exteriores de los átomos que entran en una reacción. Esta reagrupación de átomos y su reordenación superficial está acompañada por cambios bastante considerables de energía.

Si estas reacciones químicas en el cerebro fueran "substanciales" o nucleares, entonces se liberaría una cantidad de nergía tal que estallaría no sólo la cabeza, sino también toda la casa y tal vez la ciudad entera. Aristóteles sabía muy poco de materia y por eso podía hablar tan facilmente sobre cambios substanciales de materia. No, en el organismo humano no acaece ninguna transformación de materia esencial, la materia de un organismo no adquiere propiedades ajenas a cualquier otra materia, y el proceso químico en el cerebro provocado por los bombardeos de la piel de la mano consiste sólo en los saltos de electrones y en ondas electromagnéticas. Qué es un movimiento de corpúsculos y qué es una onda, lo sabe todo el mundo. Ahora miremos bien, veamos si hay una similitud entre los movimientos de los corpúsculos y las ondas por una parte, y la sensación de calor por la otra. Cada uno en su entendimiento de hombre no ciego ve que estas dos cosas son totalmente distintas: entre el movimiento y el calor no hay ninguna semejanza. En el mundo material no hay ni calor, ni frío: en él solamente existen movimientos de corpúsculos más o menos rápidos; y en nosotros hay cosas totalmente distintas de éstos: existe calor y frío. Y este calor no está en el cerebro, no está en un radiador, no está en el sol ni en ninguna parte del mundo material.

Cuando los bomberos se encuentran muy ocupados en su trabajo de extinguir el fuego, sus cuerpos pueden estar muy calentados, los átomos de sus cerebros pueden estar en gran agitación, y sin embargo sus almas pueden no sentir el calor al estar ocupados por otros intereses. Del mismo modo podemos sugerir a un hombre hipnotizado que él no siente el calor del agua caliente, aunque acaecen en su cerebro las reacciones químicas correspondientes a esta agua.

Cuando ciertas vibraciones del aire tocan nuestro oído, nosotros oímos un sonido. Que no son los oídos los que perciben al sonido lo demuestra la obstrucción del nervio acústico. Cuando este nervio está en su estado normal, el proceso químico se transmite hasta el centro acústico en el cerebro. En el cerebro tenemos de nuevo movimientos de corpúsculos y ondulaciones. Miremos nuevamente para ver si existe alguna semejanza entre los movimientos de los corpúsculos y el sonido. Quien no sea ciego interiormente, podrá ver que aquí tenemos dos mundos totalmente distintos: el mundo de la materia con sus movimientos, y el mundo del sonido y de la melodía. Este mundo del sonido no es mundo del cerebro.

Cuando una onda electromagnética de cierta longitud alcanza nuestros ojos, en ellos se efectúa cierta reacción química que se propaga hasta el cerebro. En el cerebro de nuevo bailan y vibran los átomos, pero nosotros vivimos la sensación de los colores. Aquí de nuevo vemos que la onda no es ni blanca, ni roja y que los saltos de los electrones en el cerebro no son ni verdes, ni azules. En el mundo no hay ni luz, ni colores; éstas cosas están sólo en nosotros como almas.

Cuando ciertas sustancias tocan los nervios del gusto o del olfato, en el cerebro de nuevo se efectúan movimientos que no tienen ninguna semejanza con la dulzura ni con el amargo o ácido, ni con cualquier olor. Cuando un hombre come una cebolla, entonces en su cerebro se efectúan movimientos que corresponden al proceso químico provocado por la cebolla, pero el alma recibirá este movimiento del cerebro de manera distinta según ella esté en estado normal o en estado de hipnosis con la sugestión de que se come una manzana.

Si con un golpe o un pinchazo en los nervios del dolor provocamos una reacción, las partículas del cerebro se agitarán de nuevo, pero que este movimiento de partículas cerebrales no tiene ni una semejanza con el dolor lo puede notar cualquier hombre normal. Este movimiento de partículas cerebrales puede aumentar y sin embargo nosotros podemos no sentir dolor alguno, si nuestra alma está muy ocupada con otra cosa. Los llamados dolores y goces corpóreos, por lo tanto, no están en el cuerpo sino en el alma.

Dos estratos del ser. Vemos pues, que existen por lo menos dos peldaños o estratos del ser: El ser material con sus átomos y ondas, donde no hay ningún sonido, ninguna luz, ningún color, ningún calor o frío, ningún dolor o goce; y por otra parte, nuestro mundo de luz y de colores, de calor y de frío, el mundo de la música encantadora, el mundo del dolor y del goce. Sólo un ciego de entendimiento no verá, no percibirá que estos dos mundos son totalmente diferentes. Con quien no sea capaz de ver esto, no tiene sentido seguir hablando, como no tiene sentido el hablar sobre los colores con uno que haya nacido ciego, o sobre la música con uno sordo de nacimiento.

Como vemos, basándose sobre los datos de la física moderna, no es difícil mostrar a cualquiera que hay un reino distinto del mundo material, que el materialismo no poseee ningún fundamento razonable. El mundo del alma es totalmente distinto del mundo físico. Y aún no hemos hablado nada sobre el mundo del pensamiento, del sentimiento y de la voluntad.

Del libro **¿El hombre un enigma?** de José Macernis.

---

* **Baltų Mokslinio Instituto** vedėjas nuo š. m. balandžio 2 d. yra prof. Z. Ivinskis. Po latvio prof. E. Šturms metų pirmininkavimo (1953), po estų prof. Toomsės (1954) atėjo dabar lietuvio eilė. Rugpjūčio 15 d. prof. Z. Ivinskis vyks į tarpt. istorikų kongresą Romoje, kur skaitys paskaitą.

Okupuotoje LIETUVOJE

KAIP DABAR ATRODO KLAIPĖDA?

Rytprūsių vokiečių pabėgėlių organas „Das Ostpreussenblatt" š. m. balandžio 23 d. numeryje įsidėjo neseniai grįžusios iš Klaipėdos miesto vokietės Frau Blaskowitz pasakojimą apie tai, kaip dabar atrodo Klaipėdos miestas. Pasakojimas pailiustruotas keliais Klaipėdos vaizdais. Šiuo pasakojimu kai kur kiek patikslinami kitų vokiečių pabėgėlių parnešti duomenys apie Klaipėdos miestą ir kraštą, taip pat jų spaudoje anksčiau pasirodžiusios žinios. Pati Frau Blaskowitz, kilimo iš Karaliaučiaus, nuteista penkeriems metams darbo stovyklos Sibire, vėliau iš ten grąžinta į Klaipėdą, 41 m. amžiaus, Klaipėdos mieste išgyveno nuo 1952 m. iki š. m. kovo 27 d. Iš ten paleista, už geležinkelio bilietą užsimokėjusi 211 rublių, per Šiaulius, Vilnių ir Brestą galų gale atvyko į Berlyną.

Jos pareiškimu, š. m. kovo 27 d. Klaipėdos geležinkelio stotyje praeiviai matė nepaprastą sceną: nepaisant blogo oro, į stotį buvo susirinkę apie 50 žmonių, daugiausia moterų ir vos keli jauni vyrai, kurie viešai reiškė savo džiaugsmą, vokiškai savitarpy kalbėdami. Taip buvo atsisveikinta su dviem klaipėdiškiais, gavusiais leidimą išvykti į vakarus ir tuoj pat įsėdusiais į traukinį Šiauliai — Vilnius. Pirmas didesnis Klaipėdos vokiečių transportas išvykęs iš Klaipėdos 1949 m. Po 1951 m. iš ten pavyko iškeliauti tik nedideliam jų skaičiui. Frau Blaskowitz, 1952 m. balandžio pabaigoj paleista iš Sibiro į Klaipėdą, įsiregistravusi milicijoje, galiausiai gavo darbo prie vienos rusų šeimos. Kiek šiuo metu Klaipėdoj yra vokiečių, jos tikrinimu, tiksliai galėtų pasakyti nebent tik policija, tačiau, jos manymu, šiuo metu tas skaičius sukasi apie 250. Kai kurie iš vokiečių „pasidarė oficialiai lietuviais" ir Sovietų piliečiais, todėl ir dabar, repatrijuojant vokiečius iš Klaipėdos krašto ir Pabaltijo respublikų tesą maža vilties jiems ištrūkti į Vakarus. Pereitų metų rugsėjo ir spalio mėnesiais, kaip pažymi Frau Blaskowitz, Klaipėdoje buvo sudarytas 120 — 150 vokiečių transportas, kuris turėjo būti išsiųstas į sovietinę zoną. Transportas turėjo iš Klaipėdos išvykti dar prieš lapkričio 9 d. šventę, tačiau jis nepajudėjo iš tikro nė ligi šiol, nors į jį įsirašiusiems žali pasai nėra grąžinti nė dabar. Norėjusių įsirašyti į transportą vokiečių su „baltais pasais" (LTSR piliečių) prašymai buvo atmesti. Š. m. kovo mėnesį tik 5 vokiečiai iš Klaipėdos miesto gavo atskirus leidimus persikelti į sovietinę zoną, be jų dar minimoji Frau Blaskowitz ir Franzas L., vadinasi, iš viso tik 7 žmonės. Leidimai buvo įrašyti Vilniuje.

Klaipėdos vokiečių daugumą sudaro moterys. Vyrų tėra vos keli. Pastaraisiais metais keli jauni vokiečiai buvo paimti į raud. armiją. Jei seniau Klaipėdoje buvo apie 50.000 gyventojų, tai šiandien jų esą gal apie 40.000, nors, kaip pažymi „Das Ostpreussenblatt", kitais duomenimis pasirėmus, galima tarti tą skaičių esant didesnį. Gatvėse jau nebegirdėti kalbant vokiškai — vis rusiškai ar lietuviškai. Taip pat nėra jokio bendruomeninio vokiečių gyvenimo nei vokiečių mokyklų. Anksčiau dar buvo bažnytinių „suėjimų", bet paskutinis pamokslininkas, kokių 26 metų amžiaus vyras, buvo prieš tris metus suimtas, nuteistas 10 metų ir išsiųstas į Sibirą. Visa eilė senesnių moterų dirba gatvių šlavėjomis, gaudamos už tai 200—240 rublių mėnesiui. Ar Klaipėdoje šiuo metu yra daugiau rusų, ar lietuvių, Frau Blaskowitz nuomone, būtų sunku pasakyti, nes ir lietuviai jau dabar moka rusiškai. Per karą Klaipėdos 2/3 buvo sugriauta. Dabar miestas atstatomas. Senosios Liepojos gatvės veik nebūtų galima pažinti. Atstatoma daugiausia rusiškai — kyla į viršų masyviniai trijų augštų namai.

Jos šeimininkas rusas gavo į mėnesį 1.600 rublių, o jo žmona inžinierė — 1.300. Pačiai jai mokėjo 150 rublių ir davė valgį. Pirmaisiais pokario metais į Smiltynę buvo draudžiama vykti, bet dabar sekmadieniais veikia net trys keltai. Už perkėlimą tenka mokėti 1 rb. Maudytis skirtas tik nedidelis vieno km pločio ruožas. Šiaip iš abiejų pusių pajūris atitvertas vielų tvora ir saugojamas sargybinių. Kita maudyklė yra prie Melneragės. Į Kuršių Neringą tegalima patekti tik su special. pažymėjimais. Klaipėdoje įtaisytas lyg ir gintaro fabrikas, nors jo dirbinių gamykla veikia taip pat Palmininkuose, Rytprūsiuose. Klaipėdos fabrike, trijų augštų būste, dirba apie 100 žmonių, daugiausia moterų. Jo gaminiai išgabenami į Rusiją, o gal ir net eksportuojami nes TSRS Milano mugėje taip pat buvo išstačiusi gintaro dirbinių. Jų galima gauti ir vietoje pirkti, pvz., apyrankė kaštuoja 69 rubliai, sagutė 38, geresni karoliai 142 — 360 rb. Tačiau plačiosios gyventojų masės toli gražu nesigraibsto papuošalų, bet džiaugiasi, jei turi užtenkamai maisto. Produktų kainos yra nepaprastai augštos. Pereitą žiemą mitybos padėtis buvo ypač bloga. Šiuo metu Klaipėdoj jau nėra taip, kaip buvo pokario metais, kada dar Lietuvoje ir Klaipėdos krašte įvairių maisto produktų buvo žymiai daugiau negu Rytprūsiuose. Dabar jau ir ten, kaip ir visoje Sov. Sąjungoje, maisto krizė aštriai juntama. Šią žiemą Klaipėdoje buvo neįmanoma gauti maisto produktų nestovint eilėje. Kūčių naktį į pirmąją Kalėdų dieną jos vienas pažįstamas, norėdamas gauti duonos, atsistojo į eilę iš ryto 3 val., jį pakeitė 6 val. pati Blaskowitz, sandėlis buvo atidarytas tik 9 val. — ir tik 10 val. tegavo ji du duonos kepaliukus už 3 rublius. Kiekvienam asmeniui tebuvo išduodama tik už tris rublius duonos, bet ne daugiau. Taip prie duonos tenka išstovėti visuomet po 2 — 3 val. Stoka ir kitų maisto produktų, ypač cukraus. Krautuvėse už cukraus kg tenka mokėti 9,50 rb., o juodojoj rinkoj jis parduodamas po 25 rb. Kai pardavinėjamas sviestas, tai tenka eilėje išstovėti mažiausia 4 — 5 val., ir tai tegalima gauti vos svarą. Sviesto kg kaštuoja 27,80 rb., o laisvoje rinkoje už jį tenka mokėti 36 — 38 rb. Nors ten jis ir prastesnis, bet tuoj pat išparduodamas. Už kiaušinių dešimtį tenka mokėti vasarą 5,60 rb., juodojoj rinkoj — nuo 7 — 8 rb., o žiemą dvigubai. Turgai Klaipėdoj vyksta paprastai trečiadieniais ir šeštadieniais, tik dabar jau kitoje vietoje ir yra kur kas skurdesni. Veikia ir juodoji birža, nors spekuliantams, kai sugaunami, skiriamos didelės bausmės. Tačiau ir tos jų neatbaido nuo savojo „biznio". Spekuliantai atgabena iš Rygos siuvinėjamųjų siūlų, adatų, visokių prieskonių. Kainos tokios: už geresnes kojines tenka mokėti 32 rb., paprastas — 16 rb. Metras geresnės šilko medžiagos, su gėlytėmis, kaštuoja 120 — 140 rub. Gatava suknelė 560 — 660 rub., pora sportinių batų su guminiais padais 120 — 130 rb., geresnių 350 — 400 rb. Ypač brangūs tekstilės gaminiai. Turguje pigesnės nei sandėliuose nebent tik silkės, o šiaip, palyginti, brangios net ir žuvys. Už siunčiamus į kraštą iš kitur siuntinukus tenka mokėti nepaprastai didelius muitus (nors iš Berlyno siunčiant esti tam tikrų palengvinimų). Pvz. pati Blaskowitz kartą, gavusi siuntinuką su baltiniais, pora kojinių ir plytelę šokolado, turėjo sumokėti visą savo mėnesinį atlyginimą — 158 rub. Tiek šiaurės Rytprūsius, tiek Klaipėdos kraštą rusai stengiasi supramoninti. Karaliaučiuje, Tilžėje, Ragainėje ir Klaipėdoje celiuliozės fabrikai veikia toliau, taip pat laivų statyklos, tekstilės fabrikai, lentpiūvės. Klaipėda, Karaliaučius ir Tilžė sudaro darbininkų miestų vaizdą. Kai fabrikams pritrūksta popiermalkių, tai pvz. šią žiemą celiuliozės fabriko darbininkai iš Klaipėdos turėjo patys vykti į Sov. Sąjungą prisikirsti reikalingos medienos. Klaipėdos uoste laivų judėjimas toli gražu nėra toks didelis, kaip giriasi sovietinė propaganda. Pati uosto zona iš miesto pusės pietuose iki šiaurės atitverta augšta tvora ir apvesta mūru, saugojama sargybinių. Rusai įtaisė porą naujų kapinių — vieną pietuose, mieste, prie Smeltės, o kitą šiaurėje, į Melneragės pusę. 1953 — 1954 m. žiemą mieste siautė nedidelės gaujos, kurios ypač tomis dienomis, kai būdavo išmokami pinigai, užpuldinėdavo praeivius ir, juos išvilko nekartą plikus, paleisdavo. Pastarąją žiemą užpuldinėjimai kiek sumažėjo.

PAVERGTŲJŲ JUNGTINIŲ TAUTŲ BENDRŲJŲ REIKALŲ KOMISIJOS 1955 m. balandžio 20 d. 48-to POSĖDŽIO RYŠIUM SU BUV. KARO BELAISVIŲ JAPONŲ PARODYMAS APIE SOVIETINES DARBO VERGŲ STOVYKLAS DEKLARACIJA

Tik penkios dienos nuo PJT priimtos dėl prievartos darbų rezoliucijos (No. 28), reikalaujančios Jungtinių Tautų Ekonominę ir Socialinę Tarybą bei Žmogaus Teisių Komisiją priimti Tarptautinės Žmogaus Teisių Lygos Jungtinių Tautų Generaliniam Sekretoriui įteiktoje raporto rekomendacijas, taip pat ir laisvųjų darbininkų tarptautinių organizacijų pranešimus bei rezoliucijas, kai ir vėl paskelbti nauji aliarmuoją išlaisvintų buv. karo belaisvių japonų parodymai apie sovietines vergų darbo stovyklas. Jų parodymai tik dar kartą patvirtina tai, kas yra paskelbta Solonevičiaus, Dalino, Nikolskio, Kravčenkos, Garland, Lippert, Rousset, Herlingo, Sholmerio, Noble ir kitų liudijimuose. Japonų parodymai tik dar kartą patvirtina PJT raporto ir rezoliucijų faktus apie sovietinius prievartos darbus. Jis patvirtina į komunistinę barbarybę patekusių mūsų tautų siaubingą tragediją.

Išlaisvintieji japonai liudija:

1) sovietinių vergų darbo stovyklų žiaurias sąlygas ir siaubingą kiekį šių stovyklų aukų iš mūsų kraštų, ypatingai iš Estijos, Latvijos ir Lietuvos;

2) faktą, kad nei vergų darbo stovyklų spygliuotų vielų užtvaros, nei sargybų bokštų kulkosvaidžiai neįstengia sužlugdyti žmogaus dvasios ir jo laisvės ilgesio, kaip tatai parodė Vorkutos, Karagandos, Kolymos ir kitų stovyklų sukilimai.

Akivaizdoje šių naujų liudijimų, patvirtinančių komunistinių režimų žmogiškos vertybės visišką paniekinimą, akivaizdoj tarptautinių institucijų ir laisvojo pasaulio vyriausybių, parlamentų ir viešosios opinijos nerangumo bei abejingumo šių nusikaltimų prieš žmoniškumą atžvilgiu, nusikaltimų, kurie rimtai paliečia mūsų valstybes, Bendrųjų Reikalų Komisija, veikdama Pavergtųjų Jungtinių Tautų vardu:

1) reikalaujama Ekonominę ir Socialinę Tarybą ir Žmogaus Teisių Komisiją nedelsiant imtis žygių Sovietų Sąjungoje ir mūsų pavergtuose kraštuose komunistinei vergų darbo sistemai bešališkai ištirti, kad būtų nustatyta atsakomybė ir Jungtinių Tautų Chartos bei Visuotinės Žmogaus Teisių Deklaracijos nuostatų ciniškieji laužytojai būtų nubausti;

2) kviečia laisvųjų valstybių vyriausybes — Jungtinių Tautų narius imtis atitinkamos akcijos jau artimiausioje Jungtinių Tautų pilnatyje;

3) kviečia laisvųjų valstybių parlamentus ir spaudą augščiau minėtus žygius paremti;

4) reiškia PJT atstovaujamų tautų gilią užuojautą ir pagarbą visoms komunistinių vergų darbo stovyklų aukoms;

5) reiškia PJT padėką visoms toms įvairių tautybių sovietinių vergų darbo stovyklų aukoms, kurios, laisvę atgavusios, turi girtinos drąsos atskleisti viešumai komunistines žiaurybes.

---

* **Pavergtųjų Europos Tautų** Seimo Bendrųjų Reikalų Komisijos pirmininkas dr. Vilis Masens pasiuntė Indijos ministeriui pirmininkui ir Indijos delegacijos Azijos — Afrikos Konferencijoje Bandunge (Indonezijoje) šefui telegramą, reiškiančią pasipiktinimą dėl to, kad jis parėmė Raudonosios Kinijos premjero Chou-en-Lai tvirtinimus, esą, Rytų Europos valstybių valdžios esančios žmonių išrinktos, ir paneigė Ceylono ministerio pirmininko Sir John Kotelawalos pareikštus kaltinimus Rytų Europoje esant maskuotą kolonializmą.

AFROAZIJA BANDUNGE

Bandunge, Indonezijoj, įvyko afroazijiečių konferencija, dalyvaujant 29 tautoms-valstybėms. Iš konferencijos yra ko pasimokyti. Tikrai, mums išryškėjo du Azijos valstybiniai „protai" — iš Seylono ir iš Kinų. Kas tai buvo Ceylonas ir Kinai? Kas tai yra? Kas bus? Iš kur tie „protai" sėmė tradicijų bei išminties? Ar sėmė iš savęs, ar skolino iš svetimų? Trumpai pažvelgsime į Ceyloną ir Kinus.

Ceylono sala-valstybė turi septynius milijonus gyventojų; vandenyno supama, neturi laivyno gintis (gyventojų požiūry, tartum, Pabaltijis). Ceylonas yra Palk'o sąsiauriu skiriamas nuo Azijos žemyno ir nuo Indijos. Sąsiauris platus. Suprantama — žmogus negali pereiti. Bet ir laivas negali aplink Ceyloną apiplaukti. Žmogui pergilu, laivui perseklu! Nors vandenynas, bet toj vietoj perseklus. Reikia didelį daryti kelionės vingį aplink salą. Kaip padavimas - legenda apie tai sako, tuoj truputį vėliau pamatysime.

Ceylono salą į dvi dalis skiria platus augštas kalnas. Skirtingi yra tuo pat metu orai tose dalyse. Kai vienoj, sakysim, šiaurės - rytuose kelis mėnesius gražus oras, šildo (žiemos laiku), antroj — liūtys ir vėjai. Antvirkščiai, vėl keli mėnesiai (šiaurės vasara) anoj pusėj, kur lijo, tada oras gražus, o kur buvo saulėta, lyja ir vėjas. Pats gi kalnas, didžiulė salos skyra, iš apačios žiūrint, skęsta rūkuose, bet pati viršūnė kartais išlenda virš debesų ir ji matyti. Viršūnėje dažnai gražus, gaivinantis kalnų oras. Tik kovo ir rugsėjo mėnesiais nėra vėjų ir iš visur matyti, kalno viršūnė. Periodiniai musonų vėjai yra tokio oro pasikeitimo priežastimi.

Ceiloniečių tarpe pilna gražių padavimų. „Ceylono saloj buvo rojus. Adomas su Jieva gyveno saloj, vaikščiojo ir džiaugėsi. Kartais Adomas kopdavo į kalną pasikalbėti su Dievu. (Ir šiandie tas kalnas vadinamas Adomo - Adam's Pick vardu). Ištrėmus Adomą iš rojaus, jis su Jieva įžengęs į Azijos žemyną Adomo tiltu. Tiltas, jiems perėjus, nugrimzdęs. (Toji vieta ir dabar vadinama Adomo tiltu — Adam's bridge). Štai kodėl žmogus negali įeiti, nei juo laivai plaukioti". Toks yra apie pirmuosius žmones ceyloniečių padavimas.

Azijoje, ypač jos centre, pietų ir rytų srityse, didelė ir gili buvo Indijos mąstytojo ir „mokytojo" Budhos įtaka. Ceylone, Adomo kalne, yra Kendės miestas. Mieste yra šventykla, Budhai pašvęsta. Šventykloj nuo amžių saugojama Budhos dantis. Vadinas, Ceylone gilaus religingumo, kontempliacijos, Budhizmo pradai ir jų įtaka yra guvūs ir reikšmingi gyventojų tarpe. Iš tokios aplinkos išaugo Didžiosios Britanijos Cambridge'o universiteto auklėtinis, Ceylono valstybės ministeris, Jonas (John) Kotelawala, išryškėjęs Bandungo konferencijoje savo griežta prieš komunistų imperializmą ataka, kurioj jis neužmiršo paminėti Lietuvos, Latvijos bei Estijos liūdno likimo ir pavartoto prieš mus klastingo, brutalaus smurto pavyzdžiu, prikaišiojęs bolševikams jų begėdiškus veiksmus. Kotelawalos vardas atskleidžia mums vakarų kultūros žmogų. Jo gryna ceyloniška kilmė, jo pavardė mums byloja apie žilą senovę. (Nežinau ar buvo jis kada nešiojęs plaukuos moteriško pavidalo šukas, kaip tai darė ceyloniečiai 1916 metais, kai teko jous matyti apsilankymo metu?) Senosios tradicijos, praeities patyrimai kartu su moderninių mokslų paruošimu išryškina Katelawalos asmenybę, taip puikiai iškilusią dabar vakarų su rytais ideologinio susidūrimo laikais.

Kinai. Senų senovės rašyta istorija, tūkstančiametinės šeimų kronikos, valstybės valdovų dinastijų eilėse, nuo klajoklių nelemtų drąsių užpuolimų apginti senąją kultūrą aptvėrė „Kinų Siena". Kinai — Astronomijos įvykių paminklai palikuonims įamžinti (pav. saulės regimo kelio ekliptikos du tūkstančiai metų prieš Kristų), filosofijos, taikingos technikos pažanga (pav. parako išradimas feijerverkams - pasilinksminimams), pagaliau — spaudos išradimas, visa yra Kinų lopšyne.

Kinų filosofas Lao Tsė, kelis šimtmečius prieš Kristų, yra vykusiai apibudinęs valdovo vaidmenį. „Viršininkas, anot filosofo, turi būti panašus į vandenį. Pradėdamas kokią įstaigą, įmonę, sritį arba valdyti valstybę, turi, kaip vanduo įpiltas indan, prisiimti indo pavidalą, visus šonus vienodai spausti, indo neplėšyti. Bet kai vadui tenka veikti, sako išminčius, išeiti išorėn, vadas turi tapti panašus į kalnų upę. Jis turi nugalėti kliūtis, versti akmenis, olas griauti, versti visa žemyn, kad tik savo tikslą pasiektų".

Savo ilgoj ir įvykių turtingoj istorijoj Kinai nebepirmą kartą gyvena panašius sunkius laikus, kaip dabar. Teko Vokietijoje, vieno dvaro bibliotekoj skaityti vienos amerikietės žurnalistės rašytojos įdomią knygą apie Kinus. Buvo laikai, Kinai buvo vakariečiams uždaras kraštas. Keliolika šeimų — kiniečių turėjo monopolį, prekybos su užsieniais. Su jais prekiaudamos turėjo sąlytį kelios amerikiečių šeimos. Užsimezgė pažintis. Gavus prekybos laisvę (atdaros durys į Kiniją — XIX amž. antros pusės šūkis) ir leidus kiniečiams lankytis užsieny, buvo gimus kaikurių tarpe tikra bičiulystė. Viena amerikietė susibičiuliavo su viena kiniete, privilegijuotos šeimos mergaite, ėjusia mokslus Amerikoj. Amerikietė buvo pakviesta į Kinus ir kiniečių šeimos įsūnyta. Pirmą kartą atvykus pas savo būsimus „patėvius", ji su visom senovinėm tradicinėm apeigom buvo namų prieangy maudoma, švarinama, kad ten statinėj, vandeny, pasiliktų visas vakarietiškas „raugas" ir ji, naujais kinietiškais tradiciniais tautiniais rūbais apvilkta įžengtų ‚švarutėlė", bemaž kinietiška, į namus ir ten gyventų, iki norės. „Dukrelė" turėjo puikios progos susipažinti su šalies papročiais, gyvenimu, tradicijomis. Jai buvo net prieinamos šeimos senelių patriarchų globoje, esančios šimtmečių kronikos. „Kančiose gimsta naujoji valdovų - imperatorių dinastija, kad kančių nuvarginta tauta tinkamai priimtų naujus valdovus. Kančiose išsiskaistina šeimos — naujos dinastijos sąžinė, kad švaria širdimi galėtų tvarkos ištroškusį kraštą valdyti ramiai, išmintingai ir tinkamai... Kartais dinastijų pakeitimas užtrunka net kelis dešimtmečius — knyga išleista 1928 metais)... Prieš kelis šimtmečius kinai matė komunistų eksperimentų santvarką, trukusią net keturiasdešimt metų, dviejų dinastijų pakeitimo laikotarpy.

Kinų ministeris, kinietis, iš kinų grynakraujų, mandarinų šeimos palikuonis, jieškojo jaunystėj madingų, modernių kelių. Po I-jo karo buvo nuvažiavęs į Paryžių. Nuvažiavo ir tapo paprastu darbininku. Pokarinis Paryžius linksminosi, ūžė, — „Teužmoka bosai" — suprask vokiečiai, mokėję tada karo nuostolius — „mes, nugalėtojai, būkim linksmi" — anų dienų šūkiai. O čia turistų spiečiai su doleriais ir svarais tik žiūri Moulin Rouge ir Folies Bergeres apnuogintas šokėjas, narkotikų landynes, tvirkinančias filmas, dainuškas... Darbininkų gi tarpe dar iš prieškarinių laikų pilna įgudusių komunizmo agitatorių. Juos dar karo metu 1916 metais teko stebėti kareivinėse Camps de Mailly, kaip vertėjus. Patriarkalinės kinų tautos mandarinų sūnus, rodos, buvo perblokštas vakariečių ištvirkimu ir, įkalbėtas, kvieste kviečiamas, nuvažiavo Maskvon. Ten palydovai nedavė stebėti neigiamybes. Rodė „elitą", progresą, pažangą. Papasakojo planus, vaizdavo būsimą rojų. Vakariečiai, vadinamieji „realistai", gyveno diena iš dienos „diena — naktis, lauk pragyventa, beprasmiškame apsvaigime, para!" Rytiečiai „utopistai", planavo, teisingai ar ne, tai kitas klausimas, susitvarkyti ateičiai. Kas daugiau turėtų patikti tradicijų, šimtmetinių kronikų šalies sūnui? Troškęs vakarietiškos „šviesos" žmogus, sutikęs „baltųjų" valdovų šaltą išdidumą, iš nusivylimo pasirinko rytus.. Vadinas, Chou En Lai'y, panašiai, kaip ir Katelawaloj senovė pinasi su modernizmu. Maža to, dar susipainiojo Vakarai su Rytais, Europa su Azija — tai yra bolševikų EURAZIJA, kurios greta dabar atsiduria AFROAZIJA. Bet stebėkim — nuo Europos imama tik EUR', o iš Afrikos ARFO — viena raide daugiau! Daugiau pagerbta.

Kai prabilo konferencijoje Katelawala, jo ugninga ir argumentų perpildyta komunizmo ataka gilaus įspūdžio padarė Chou En Lai'ui. Pasikeitė kinų ministerio veido išraiška, atsistojo, vėl atsisėdo ir pasakė „prašau rezervuoti man laiką, aš rytoj atremsiu puolimą". Rytoj — ar tai reikšminga? Net jam reikia PAGALVOTI. Vienas „Cambridge'o auklėtinis, vienas iš anti-komunistinių delegatų konferencijos dalyvių, taip apibūdina Chou taktiką - elgseną, sako DAILY HERAL: jis užima kraštutinę poziciją, atkakliai deriasi, ir po to pamažėl nusileidžia. Bet staiga jis atsistoja, būk tai, savo oponento požiūrio taške ir tada įtikinėja darąs didžiausias nuolaidas. Jei oponentas ir toliau bus nesukalbamas, Chou nusileis iš tikrųjų. Tai nuginkluoja daugelį ir sudaro įspūdį, kad jis nori susitarti. „Ministerio Chou protas ir akys, tęsia toliau savo išvedžiojimus stebėtojas, yra kaip gyvas sidabras. Jis veikiai nusivokia bendro jo klausytojų įspūdžio; siūlo naujus argumentus ir vėl jieško ąkimis daromo įspūdžio dalyvių tarpe, žiūri atoveikio jų veiduose."

Vadinas, Chou En Lai turi rankose iniciatyvą ir nepameta galvos, bet aktingai veikia įvykių bėgy.

Ar nėra jam panašus ir lygus Jonas Katelawala? Jis Bandunge suardė komunistų planą panaudoti konferenciją, kaip įrankį, prieš „imperialistines ir kolonialines imperijas". Jis ryžosi, išdrįso tiesioginiai kaltinti bolševikus kolonialinių tautų atstovų tarpe ir vykusiai įrodė ir įtikino juos, jog bolševikinis imperializmas bei kolonializmas nei kiek nėra geresni. Jis atidengė „išlaisvinimus", taip, deja, mums lietuviams gerai pažįstamus. Konferencijos rezoliucijos byloja, kad Bandunge Maskva nenugalėjo. Ji nenugalėjo išorėje, nes Vakarai nėra pasmerkti. Ji nenugalėjo vidaus fronte, nes Chou En Lai'ą skandino ne jo paties nesugebėjimas, bet Maskvos imperialistinė ir kolonializmo politika. Tikroji tiesa išryškėja net tarp pačių komunistų delegatų.

Gen. T. Daukantas

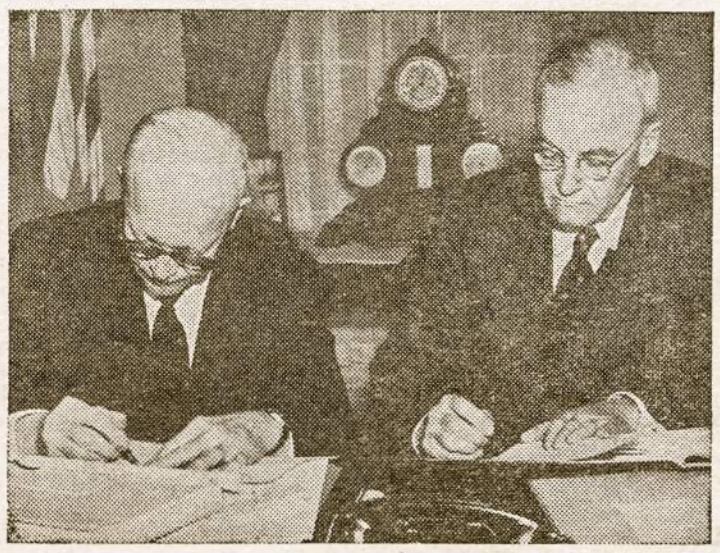

Jungt. Am. Valst. prezidentas Dwig ht D. Eisenhoweris ir valst. sekretorius John Foster Dulles pasirašo istorinę Paryžiaus sutartį.

LIETUVIAI visame Pasaulyje

MONTEVIDEO

BAIGIA IŠMOKĖTI SKOLAS

Liet. Kultūros Draugija balandžio 24 d. „vermutu" paminėjo trejų metų patalpų užpirkimo sukaktį. Pastarųjų metų draugijos valdyboms rūpestingai tvarkant, jau beveik baigiama išmokėti turėta skola. Pobūvio metu draugijos pirmininkas Pr. Stanevičius ir buvę pirmininkai J. Ramonas ir J. Jazauskas papasakojo šios vertingos nuosavybės nupirkimo istoriją, tautiečių paramą jai ir vaidmenį, kurį ši draugija atlieka kolonijos gyvenime. Savo sveikinimo žodyje K. Čibiras palinkėjo, kad, jau turint tvirtesnį pagrindą, būtų imtasi platesnės kultūrinės veiklos ir kad valdybos budėtų, saugodamos draugijos gerovę ir lietuviškumą, nes pastebėta, kai dabar draugija tvirtai susitvarkė, į jos narius bando siūlytis vienas kitas ir tokių žinomų kolonijos lietuviškojo darbo griovėjų, kurie iki šiol visokiais būdais nusipelniusius draugijos veikėjus tik šmeižė ir su „draugais" bičiuliavosi. Pobūvį nuotaikingai įvairino užkandžiai, lietuviškos dainos ir šokiai. Matėsi daug jaunimo.

„VESTUVĖS UŽ SAVAITĖS"

Tradicinį velykinių margučių konkursą Kult. Draugijoje šiemet pajvairino Argentinos lietuviams žinomo K. Runimo parašyta komedija „Vestuvės už savaitės". Pastebėta gera M. Svečiulio režisūra ir pavykusi vaidyba, kurios roles atliko: F. Jazauskaitė, G. Švobaitė, J. Svetikaitė, J. Vaštakas, V. Štendelis ir J. Jazauskas. Režisorius ir vaidintojai susilaukė gausios publikos šiltų plojimų.

SVEČIAS IŠ SAO PAULO

Pas savo švogerį A. Miniauską viešėjo svečias iš Brazilijos, inž. P. Baltėnas. Būdamas gyvos dvasios nuoširdus lietuvis, svečias labai domėjosi Urugvajaus lietuvių gyvenimu ir veikimu, dalyvaudamas pobūviuose, paremdamas T. Jėzuitų vedamą radijo valandėlę ir jos programoje pasakydamas patriotinę kalbą. Svečio sesuo p. Miniauskienė savo namuose suruošė jam iškilmingą išleistuvių vakarienę, kurios proga p. Laucius, iškėlė mintį, čia pat aukomis paremti lietuviškąją kat. radijo valandėlę. Vakarienės dalyviai tam tikslui sumetė keliasdešimt pezų. P. Baltėnas S. Paulo mieste vadovauja vienam dideliam keramikos fabrikui, kuriame dirba nemaža lietuvių.

JUNGT. AMER. VALST.

* **Liet. Enciklopedijos V tomas** jau išėjo ir siuntinėjamas prenumeratoriams.

* **Socialdemokratų leidžiamas savaitr. „Keleivis" minėjo 50 metų sukaktį.**

* **Naujai išrinktas** čikagos miesto iždininkas Moris B. Sachs yra gimęs Švėkšnoje ir dar mažas su tėvais atvyko į JAV. Pasidaręs milijonieriumi, nusprendė eiti į politiką ir galiausiai pateko į šią vieną iš aukštesnių vietų krašto administracijoje. Kalbėdamas per vieną lietuvių sueigą, Moris B. Sachs pareiškė, kad neužmiršo Lietuvos, kurioje yra gimęs. Jis dabar norėtų tapti JAV atstovu į Nepriklausomą Lietuvą.

* **JAV-se mirė kun. Ant. Petraitis, kuris** su broliu buvo Maskvos čekistų šaudytas Červenėje, „mirties kolonijoje", kur buvo likviduojami visi polit. kaliniai. Jo kančios istorija yra ištisai paselbta Kersteno Komiteto tomuose.

* **Rinkimai į JAV LB tarybas** paskirti š. m. gegužės 1 d. Kandidatų išstatyti 95, rinkimų komisijų sudaryta 49.

JAV Kogreso bibliotekoj dabar dirba 15 lietuvių su K. Pakštu, Baliu, Taruliu, K. Škirpa, V. Stanka, J. Pajauju, V. Trumpa ir kt.

* **Dail. A. Varno 75 m. amžiaus ir 55 m. kūrybinio darbo sukaktis** buvo gražiai paminėta jo paveikslų paroda ir tam tikslui suruošta akademija su plačia ir įvairia menine programa.

* Š. m. balandžio 22 d. raštu Vliko pirmininkas pasiūlė susitikti su min. St. Lozoraičiu Keturių Didžiųjų konferencijos akivaizdoje pasitarti ryšium su tuo kylančiais Lietuvos reikalais. Be to, Vliko pirmininkas pasiūlė į tą pasitarimą pakviesti taip pat ALT ir LLK atstovus.

ITALIJA

* **Italų žurnalas „Araldo"** įsidėjo V. Mincevičiaus verstą Lazdynų Pelėdos novelę „Pisos". Žurnalas įsidėjo taip pat platų įvadą apie rašytojos kūrybą.

KOLUMBIJA

* **Lietuvės dail. N. Savickaitės - Mockienės kūrinių paroda** Kolumbijos sostinėj sukėlė gyvą susidomėjimą. Parodą globojo šviet. ministeris ir kultūros reikalų direktorius. Buvo išstatyta apie 40 kūrinių, kurių daugumą išpirko vietos lietuviai.

Lietuvos Steigiamojo Seimo Sušaukimo 35-tos sukakties proga

Arg. Liet. Bendr. Avellanedos Apylinkė rengia paminėjimą. Paminėjimas bus birželio 5 d. 5 val. popiet Lietuvių Svetainėje Brasil 835, Avellaneda su įdomia paskaita ir trumpa menine programa. Įėjimas laisvas.

Kviečiami visi atsilankyti!

Apylinkės Valdyba

Skyrių veda ONA KAIRELIENĖ, Holguera 2740, Avellaneda.

Viena diena nuolatinei meilei

Motinas paminime vieną kartą metuose, nes gyvenimo verpete šiaip jau jos yra dažniausiai užmirštos. Jei jos kada ir pasirodo viešumoje, turinčios net ir nemažas šeimas, tai išeina kitu vardu, būtent, kaip visuomenės veikėjos, pedagogės, specialistės, menininkės ar politikės, ambasadorės ar karalienės. Dar dažniau apie jas išgirstame kaip apie iškilusių vyrų žmonas. Jos pasirodo viešumon kaip moterys, o ne kaip motinos. Motina lieka namų židiny, tartum pasislėpusi kaip ir jos meilė. Mažai apie tai kas ir domisi.

Susidomima kai kada kaip karalienė savo vaikus augina ir su jais žaidžia. Dar daugiau įdomu kai kuri garsi kino artistė su vyru išsisikiria ir del savo vaiko kovoja, kam jis turi priklausyti, nes tai — sensacija. O kiekviena motina, būtų ji garsiausia ar paprasčiausia, nesisupa jokia sensacija tik delto, kad ji yra motina. Jos pareigos rodosi visiems tokios paprastos ir meilė tokia suprantama. Kuo čia viešuma turi stebėtis, kad taip yra ir taip bus: be motinos pirmo žingsnio nežengsi. O kas neišvengiama, kas atrodo tik naturalu ir būtina, tai dažniausiai užmirštama. Viena diena metuose turi tai priminti.

Yra tam pagrindas ir kaip tik mūsų laikais. Dabarties žmonių tirštumoje ir dinamikoje dažnai nepaisoma, kad viešo gyvenimo šaknys dažnai veda į namų židinį. O namų židiniuose yra motinos. Jei ne ir visos tai didelėj daugumoj šiandien už savo namų išsaugojimą kovoja tokią kovą, kokios nėra dar turėjusios. Jos kovoja už laiką, kurio taip maža lieka nuo darbo fabrike. Jos grumiasi su miesčioniško gyvenimo trauka, kuri taip anksti plėšia vaikus iš po jos motiniškos globos. Jos spiriasi aplinkai, kuri į namų židinį skverbiasi visokiausiomis mūsų iškreiptos civilizacijos pagundomis. Daug kur jos kovoja už savo vaiką, kurį valstybė norėtų paimti sau nuo pat lopšio. Jos kovoja už visą, kas tik mūsų laikais motiną plėšia iš namų židinio, vėsina vaikų meilę bei pagarbą tai širdžiai, iš kurios jie savo gyvastį gavo.

Tai jaučiama. Dėl to Motinos Dieną daug kur apdovanojamos rankos, kurios daugiausia vaikų išnešiojo, nes daug duota valstybei ir tautai. Tuo tarpu pati motina, jos auka ir meilė, nors ji ir tik vieną kūdikį turėtų, turi būti didele pagarba apsupta. To pristingame per visus metus ir norime atsiteisti vieną dieną, kurioje ir išreiškiama visa pagarba, meilė ir dėkingumas. Motinos Diena yra pirmiausia namų šventė, o ne vien tik tuščių frazių salėse.

Motinoms

Mūsų senovės lietuvė, sunkios caristinės priespaudos slėgiama, gimtosios žemės sultimis bemisdama, giliai suprato mūsų tautos dvasią. Ji, nors kasdieninio darbo labai ir net labai užimta, rado būdą lietuvišką grūdą pasėti į jauną priaugančią sielą ir perleisti Tėvynės liepsnelę iš kartos į kartą. Mūsų motinos slaptai, prie ratelio verpdamos mokė savo vaikus lietuviško rašto. Pirmoji mūsų mokykla — tai vargo mokykla, nes dėl jos ne viena motina gavo ir į Sibirą nukeliauti ir žandaro kumščio paragauti.

Brangi yra mums Lietuva ir brangi yra jos kalba, nes del jos yra daug aukų sudėta.

Bet ar tam mūsų močiutė nuo žandaro pasislėpusi mokino vaikus, ar tam ji žandarų stumdoma į Sibirą keliavo ir kankinės mirtimi mirė, lygiai kaip ir dabartiniai jos vaikai kenčia ir miršta už tuos pačius idealus, ar tam knygnešiai mūsų žemelę krauju aplaistė, kad mes čia atvykę į laisvą ir demokratinį kraštą, užmirštumėm tą brangią kalbą?

Ne ir dar kartą ne! Esame mūsų Tėvynės vaikai, esame jos tęstinė karta ir mūsų būtina pareiga ir yra perduoti tą lietuvišką diegą, kurį esame gavę iš savo tėvu, mūsų vaikams.

Yra lietuviškų šeimų, kur vaikai labai silpnai lietuviškai temoka. Padaryta klaida, bet dar ne vėlu, dar galima tai atitaisyti, reikia tik tuojau pradėti su jais namuose lietuviškai kalbėti, pasakoti jiems apie Lietuvą, juk tiek gražių vaikystės prisiminimų turime kiekvienas. Vaikai iš tų pasakojimų pamils Lietuvą ir noriai mokysis jos kalbos. Ne gana to, reikia, kad mūsų vaikai išmoktų ir rašyti ir skaityti lietuviškai, žinotų bent šiek tiek Lietuvos istorijos ir Lietuvos geografijos, o tam reikalinga mokykla.

Jau turime keliose vietose šeštadienines mokyklas — Hurlinghame, Kordoboje ir prie mūsų parapijinės bažnyčios. Motinos turi pasišvęsti ir atvežti savo vaikus į tas mokyklėles. Žinoma, laikas yra brangus, bet vaikai yra mums už viską brangesni.

Mes turime lietuviškų organizacijų, kaip tai Dr. V. Kudirkos Susivienijimą, Dr. Basanavičiaus Lietuvių Centrą, Argentinos Liet. Balso Klubą, A. L. Bendruomenės skyrius ir tt. Argi tų organizacijų vadovybėms nerūpi lietuviškumas? Mirsim mes, mirs ir mūsų organizacijos, jei nesistengsim priauginti lietuviškų jėgų, kurios tęstų mūsų pradėtą darbą. Moterys ir motinos, tų organizacijų narės, turi prašyti, klebenti ir reikalauti pirmininkų, kad tų organizacijų patalpose būtų įsteigtos lietuviškos mokyklėlės. Mokytojų atsiras. Reikia tik noro ir truputį pasišventimo. Mes turime prisiminti mūsų tauriąją lietuvę — motiną ir mokytoją, mes turime prisiminti mūsų savanorio bei Sibiro kankinio motinas, atidavusias augščiausią duoklę Motinai Tėvynei, o tada ir ši auka būtų labai maža. Tik noro ir ryžto!

O. Kairelienė

MOTINA

Švelniai, bet tvirtomis rankomis tu paėmei į saugų glėbį Viešpaties tau siųsta kūdikį. Tai yra Jo siela ir tavo kraujas. Galvojai, kad tavo meilė pajėgs apsaugoti jį nuo vargo ir nelaimių. Vaizduotėje matai jo gražią ateitį.

Laikai gražiausiu ir mieliausiu iš visų žemės kūdikių.

Vistiek ar tu turtinga ar mažiau pasiturinti, šiuo metu tu esi tik laiminga motina, kurios mintys, tarytum angelo sparnus įgavusios, skrajoja ateities vizijoj. Tu ir pati šiuo metu į angelą panaši, nes tapai artimiausia Kūrėjo talkininke, kuriai Jis savo tobuliausią tvarinį patikėjo. Jokios gražuolės šypsnys nei žvilgsnis neprilygs tavajam, kuriuo tu savo kūdikį glamonėji. Tu jį turi, jauti ir supranti tai, ko kiti nežino.

Gyvenimo tikrovės, kuri dažnai susilpnina ar net nutraukia vaiko ir motinos ryšį, tu nenorėjai matuoti. Pirmasis vaiko šypsnys buvo tau, bet jis yra pirmasis socialinio brendimo pasireiškimas. Be tavęs jis šypsosi ir kitiems. Pirmieji žingsniai — tavo akyse nepaprasto fizinio subrendimo laipsnis, bet tais žingsniais jis tols nuo tavęs, žengs per gyvenimą, o tu bijosi ir melsies, kad tie žingsniai būtų tikslūs ir kad tavo vaikas neklaidžiotų šunkeliais.

Tu nustebsi jo savarankiškumu, nuogastausi matydama, kaip jis grumiasi gyvenimo sūkury ir trokši, kad liktų laimėtoju. Tu rasi jam gilios užuojautos ir sugebėsi atsargiai pasiųlyti savo paramą, jei lieptas, per kurį tavo vaikas pasiryž pereiti, lūžtų.

Džiaugsies jo pražydusios meilės pumpurais, džiovinsi pirmųjų nusivylimų ašaras, o jis gal net ir nežinos, kad tu labiau už jį kenti. Tavo širdis, lyg tas šaltinis, iš kurio tekės sidabrinės srovės į tavo vaiko širdį. Ta srove tekės tavo meilė, tavo, tavo tautos dvasinės gėrybės, kurias tu esi prieš Dievą ir savo tautą įpareigota perduoti kitoms kartoms.

Nelengvas yra tavo kelias, kaip ir tavo motinos kad buvo, tačiau toks jis yra ir toks jis liks.

Kartais būsi pavargusi, tavo besąlyginis pasiaukojimas ir meilė nesusilauks pakankamo supratimo, bet lengviau bus tau, jei įsisamoninsi, kad dėkingumas yra žmogaus dorybė, bet ne pareiga. Šią dorybę privalai auklėti, bet ne jos reikalauti. Jei tai sugebėsi padaryti, dėkingumas pasireikš savaime ir bus palaima tau ir tavo vaikams. Priešingu atveju, pažeisi tą jautrų ryšį, kuris jus jungia; tau liks nusivylimas, o vaikui nerūpestingos kūdikystės prisiminimai, lyg sudužusio indo šukės.

Motinos diena — tenebūnie vien tik kartais perdėtų jausmų antplūdžiu, bet sustiprina motinas taip sunkiose par. igose ir primena, kad ji, kaip ir kiekvienas kūrėjas kuria ne sau, bet kitiems, tačiau už savo kūrinį yra atsakinga.

Elzė Diminskienė

J. AISTIS

Pabodo man šis tuščias namas
Ir ilgos rūsčios dienos.
Nepalik manęs vieno, mama,
Nepalik manęs vieno!
Nes kaip be ratelio sutemus!
Dieną, dieną be staklių!
Kas užriš, kad užriš tad, mama,
Man skarelę ant kaklo?
Kas budės man miegą neramų,
Kas paseks karalaitę?
Juk būsiu pasauly, mama,
Vienui vienas — našlaitis.
Nežydės pavasarį žemėj
Žibutės ir purienos...
Nepalik manęs tad vieno, mama,
Nepalik manęs vieno!

„Ateitis"

BR. BIRŽIŠKIENĖS JUBILIEJUS

Nesenai visi lietuviškieji laikraščiai garsiai paminėjo prof. M. Biržiškos garbingą metų sukaktį. Bet ir jo žmona Bronė Šėmytė-Biržiškienė pr. metų spalių m. 1 d. kukliai sukako savo 75-rius metus. Tai viena iš senesnės kartos veikėjų, kultūrininkių.

Br. Šėmytė - Biržiškienė tikroji Vilniaus dukra. Gimė Vilniuje 1879 m. spalio mėn. 1 d. susipratusio lietuvio šeimoje. Vilniuje praleido vaikystę ir jaunystę, ten išėjo pradžios mokslą ir baigė Marijos mergaičių gimnaziją. Kadangi anais laikais buvo manoma, kad moterims augštasis mokslas nereikalingas ir moterys universitete studijuoti neturėjo teisių, tad B. Šėmytė įstojo į augštuosius Leshafto kursus Petrapilyje, kur studijavo gamtos mokslus. 1907 m. ištekėjo už M. Biržiškos ir vėl grįžo į savo mylimą Vilnių, kur įsitraukė į pedagoginį ir visuomeninį darbą. 1922 m., kada M. Biržiška su kitais 20-čia lietuvių buvo ištremtas iš Vilniaus, Biržiškienė su vaikais dar kurį laiką pasiliko Vilniuje, bet nuolat persekiojama lenkų valdžios, tų pačių metų rudenį išvyko pas vyrą į Kauną. Gyvendama Kaune, Br. Biržiškienė nepamiršo Vilniaus. Didžiąją dalį savo visuomeninio darbo skyrė Vilniaus laisvinimo reikalams. Vos tiktai atgavus Vilnių, Biržiškienė su visa šeima vėl apsigyveno Vilniuje, bet artėjant rytų siaubui, 1944 m. liepos 13 d. su skausmu teko palikti Vilnių ir trauktis į vakarus. Gyveno Austrijoje ir Vokietijoje labai sunkiose sąlygose. Keliaudama iš vietos į vietą patyrė bado, šalčio ir bombardavimų. 1949 m. su vyru atvyko į Š. Ameriką.

1915—1922 m. dirbo kaip dėstytoja Vilniaus lietuvių pedagogijos kursuose, vėliau mokytojų seminarijoje, kur buvo paruošta šimtai mokytojų ne tiktai Vilniaus kraštui, bet ir atsikuriančiai Lietuvai. Be to eilę metų mokytojavo Vilniaus lietuvių gimnazijoje, auklėdama būsimą lietuvių šviesuomenę.

Ponia Biržiškienė buvo aktyvi spaudos darbininkė, bendradarbiavo sekančiuose laikraščiuose: „Skarde", „žarijose", „Visuomenėje", „Vilniaus žiniose", „Naujoje Romuvoje", „Mūsų Vilniuje" ir kt. Laisvai vartodama rusų, lenkų kalbas rašė taip pat ir tomis kalbomis. Norėdama supažindinti lenkiškai kalbančiąją visuomenę su lietuvių literatūra, išvertė į lenkų kalbą J. Biliūno „Liūdną pasaką", 1921 m. išspausdino rusų k. gramatiką lietuviams.

B. Biržiškienė pačioje savo jaunystėje įsitraukė į visuomenės darbą, uoliai dalyvaudami įvairiose organizacijose. 1921 m. buvo išrinkta į III-jį Laikinąjį Vilniaus Komitetą, kuriame pradžioje buvo nare, o vėliau vicepirmininke. Lenkams ištrėmus prof. M. Biržišką iš Vilniaus, B. Biržiškienė perėmė visą jo organizacinį darbą. Buvo organizuojami protestai prieš lietuvių suėmimus ir trėmimus iš Vilniaus. Tuose protestuose su kitais pasirašė ir Br. Biržiškienė. Tačiau ir pati neišvengė lenkų kalėjimo. 1920 m., lietuvių kareiviams pabėgus iš lenkų nelaisvės Vilniuje, lenkai suėmė Laikinojo Komiteto narius ir kaikuriuos lietuvių gimnazijos mokytojus, jų tarpe ir Br. Biržiškienę, kaltindami juos padėjus kareiviams pabėgti. Beto, yra išgyvenusi lenkų daromas kratas anais laikais, ypač ištrėmus prof. Biržišką, lenkų policija nuolat vargino jo šeimą.

Persikėlus į Kauną, buvo 4 metus „Kūdikių Gelbėjimo D-jos" pirmininkė, Lietuvos Moterų Tarybos vicepirmininkė, Vilniui Vaduoti Sąjungoje nuo 1932 m., pirmininkė centro moterų sekcijoje ir kt.

MOTERYS UŽKARIAUJA VISAS DARBO SRITIS

JAV Darbo Departamentas praneša, kad moterys dabar jau dirba nuo A iki Z — visuose 446-se užsiėmimuose, pažymėtuose 1950 m. gyventojų surašyme. Per tą surašinėjimą rasta daug moterų architekčių, chemikių, inžinierių, dantų gydytojų, chirurgių, advokačių ir teisėjų. Jos yra sargybinės, durininkės, auto stočių patarnautojos, parkų ir aikščių prižiūrėtojos, autų aikščių tvarkytojos, pečkurės, liejikės, tirpintojos ir kitų įvairių mašinų operatorės. Moterų skaičius raštinių tarnybose paaugo iki 2 milijonų. Sekretorių, mašininkių ir stenografisčių skaičius padaugėjo puse milijono. Moterų skaičius mašinų operatyvinėse pareigose padidėjo iki 3 milijonų. Didžiausias padidėjimas pasireiškia drabužių įmonėse, elektros reikmenų fabrikuose ir skalbyklose. Didelis moterų skaičius dirba techniškose pareigose. Tarp jų — radijo operatorės, atletės, sporto instruktorės, matininkės ir braižytojos.

J. VENCKUS, S. J.

JOKŪBAS VON HEINE, Poliomieličio atradėjas

1800 — 1879

Urugvajuje yra dabar didelė poliomieličio epidemija. Kadangi dar nežinoma tiksliai, kaip žmonės gyvenime apsikrečia, todėl visokių galimybių prileidžiama: gal vaikams besimaudant ta liga prilimpa, gal mokykloje, gal bežaidžiant, gal ten, kur daug vaikų susirenka, kaip stovyklose, mokyklose, bažnyčiose, žaidimo kiemuose, ir pan? Gal liga pareina nuo kokių vlagių, gėrimų, gal nuo nuovargio? Todėl Švietimo Ministerija, sveikatos įstaigų patariama, perkėlė mokslo pradžią iš kovo 15 į balandžio 11 dieną, uždrausdama vaikų stovyklas, vaikams ir jauniems žmonėms iki 18 metų amžiaus eiti į bažnyčią ir t. t. Gydytojai draudžia eiti į bažnyčią net moterims, kurios laukia kūdikio. Panika pasklido po visą Urugvajų: tėvai dreba dėl savo vaikų likimo. Per visą tautą perbėgo gailesčio banga tiems, kurių vaikai tapo paralyžiaus aukomis. Kadangi ligoninės niekados nėra turėjusios tiek susirgimų, todėl neturi tinkamų gydymo priemonių; ypatingai stokoja taip vadinamų „geležinių plaučių", kurių čia niekas negamina. Plaučius reikia gauti iš Jungtinių Amerikos Valstybių, ar iš Vokietijos. Tie „geležiniai plaučiai" kainuoja brangiai, apie 12 tūkstančių urugvajiškų pesų (apie 4000 amerikoniškų dolerių). Urugvajus jau turi apie 50 tokių aparatų. Valdžia ir viešomis rinkliavomis buvo sudėta reikiama suma aparatams įsigyti. Žmonės dar ir toliau teberenka aukas, nes reikia lėšų ne tik visokios rūšies aparatams, bet ir gydymui, tų vaikų paruošimui gyvenimui, kurie pasiliks visą amžių paralyžuoti.

Žodis poliomielitis, kaip daugelis mediciniškų išsireiškimų, turi graikišką kilmę ir yra sudėtas iš dviejų žodžių: *polios* — pilkas ir *myelon* smegenys, galūnė *„itis"* — reiškia ligos stovį. Nugaros smegenyse vidurinė dalis, kuri turi peteliškės išvaizdą, kaip tik ir yra tos pilkosios smegenys. Į užpakalinius pilkosios dalies ragus ateina jausmo nervai, o iš priešakinių ragų išeina judėjimo arba motoriniai nervai. Kada susergama poliomieličio liga, kaip tik tie priešakiniai ragai pereina uždegimo procesą, pradžioje aštrioje formoje, ir vėliau daugiau ar mažiau pasilieka chroniškame pakrikimo stovyje. Ta liga turi dar ir kitokius vardus: apopleksija, hemiplegija, paraplegija. Angliškai kalbančiuose kraštuose ta liga dar vadinama: epidemic fever, ardent fever, paralysis from teething, morning paralysis, palsy, infantile paralysis. Vaikų paralyžius yra labai sena liga: iš mumijų, paveikslų sužinome, kad jau egiptiečiai kentėjo nuo tos ligos. Suvienytose Valstybėse pati didžiausia epidemija buvo 1949 metais — buvo apie 42 tūkstančiai susirgimų. Kitais metais suserga apie 13 tūkstančių. Vaikų paralyžius labai plečiasi: atsiranda jau tuose kraštuose, kur pirmiau ta liga buvo labai sporadiška, ta liga nukeliavo į šiaurės polių, į Kanadą, net į Aliaską, paslinko gerokai į tropikus, dabar jau pasiekė ir Urugvajų. Neturima nė jokios žinios, kokiu būdu liga keliauja, kas jai padeda platintis. Be to, ta liga jau nebėra vaikų paralyžius. Dabar suerga ir subrendę žmonės. Kas nežino, kad Rooseveltas susirgo ta liga, kada turėjo 39 metus. Dabar pakalbėsime apie tą žmogų, kuris pirmą kartą moksliškai tą ligą aprašė. Tai buvo:

JOKUBAS VON HEINE.

Jis gimė 1800 m. balandžio 16 d., ūkininko šeimoje. Pradžioje kiek mokėsi, paskui turėjo padėti savo tėvui dirbti. Bet, kadangi berniukas nedavė ramybės prašydamas, kad jį leistų toliau mokytis, tėvai pagaliau sutiko, nors ir gerokai pavėluotai. Berniukas, baigęs gimnaziją, sumanė eiti į kunigus, bet netrukus savo kunigystę išmainė ant gydytojo profesijos. Pabaigęs medicinos mokslus 1829 metais, apsistojo Cannstatt'e, netoli Stuttgarto, kur atidarė savo ligoninę. Jis gydė fizikoterapija, t. y. vandeniu, šviesa, saule, grynu oru, plaukimu ir visokios rūšies gimnastika. Gydė raišus, susuktus, suparaližuotus ir kitokius chroniškus ligonis. Heine labai pagarsėjo. Ir iš svetimų kraštų suveždavo ligonius. Biografai labai jį giria: buvęs labdarus, daug neturtingų atrasdavę jo ligoninėje vietą ir gydymą veltui. Buvo geras katalikas, praktikuojąs savo tikėjimą ir aktyviai dalyvavo parapijos darbe. Visi sako, kad jo šeimos laimės šaltinis buvusi jo žmona ir jo vaikų motina.

Heine pats savo ligoninėje matė 158 ligonius su vaikų paralyžiu, kurie buvo nuo 2 iki 20 metų amžiaus. Tiesa, jis skrodimų nedarė ir histologiškų preparatų negamino, bet iš kliniškų reiškinių teisingai ir tiksliai nustatė, kad vaikų paralyžius yra atskira ir savaiminga liga, atsiribojanti nuo kitų ligų, kurios kartais irgi gali žmogų suparaližuoti; jis nustatė, kad ligos priežastis yra nugaros smegenis pilkosios substancijos priešakinių ragų sužalojime, t. y. tų vietų, iš kurių išeina motoriniai nervai. Ateitis parodė, kad Heine teisingai galvojo. Heine pastatė vaikų paralyžių ant moksliško pagrindo. Ne ilgai trukus, iš kliniškų reiškinių, kaip antai iš karščio, galvos skaudėjimo ir skilvio sukrikimo, buvo padaryta išvada, kad poliomielitis yra mikroorganizmų sukelta liga. Heine 1838 m. davė gydytojų draugijoje savo pirmą ir istorinį pranešimą apie vaikų paralyžių. 1840 m. jis parašė veikalą apie vaikų paralyžių, kuris turėjo ilgą vokišką pavadinimą, kurį mes čia neminėsime. 1860 m. parašė kitą veikalą apie tą patį dalyką, jau trumpesniu ir tikslesniu pavadinimu, kuris ir šiandien vokiečių gydytojų tebevartojamas *„Spinale Kinderlaemung"*.

(Bus daugiau)

PROF. VYTAUTUI STAUGAIČIUI 50 METŲ

Gimė prof. Vyt. Staugaitis savo mylimoj tėvynėj, Suvalkijos sostinėj Marijampolėj, visai gamtai besipuošiant pavasario grožiu, būtent, gegužės mėn. 27 dieną, švč. Panelės mėnesy. Kurią jis visą gyvenimą ypatingai garbina. Augo jis patriotinėj, dievobaimingoj šeimoj, ir šie du bruožai: tėvynės meilė ir gilus, nepalaužiamas tikėjimas yra prof. Staugaičio pagrindinės charakteristikos žymės. Baigęs Marijampolės Rygiškių Jono gimnaziją, dėdės vyskupo Justino Staugaičio remiamas, 1925-29 m. studijavo ekonominius mokslus Austrijoj ir Prancūzijoj. Baigęs studijas, grįžo į Lietuvą, kur Finansų Ministerijoj ėjo įvairias pareigas. Jam esant Klaipėdos Muitinės viršininku, 1934 m. buvo įsteigtas Prekybos Institutas, į kurį jis buvo pakviestas dėstytį kaipo lektorius, o vėliau kaipo docentas. Dėstydamas Prekybos Institute, išleido visų savo dėstomų dalykų kursus, rankraščių teisėmis.

1941 m. rudenį išrenkamas Prekybos Instituto Rektorium ir tose pareigose išbuvo, kol vokiečiai, supykę, kad Instituto studentai nestojo į vokiečių darbo kuopas, Prekybos Institutą uždarė. Per visą okupacijos laikotarpį, prof. Staugaitis rodė didelį atsparumą okupantų valdžiai, kovodamas prieš jų sauvaliavimus ir nutautinimo pastangas.

Karo audros nublokštas su šeima į Vokietiją; ten gyvendamas buvo pakviestas dėstyti Memingeno Liaudies Universitete visuomenės mokslą ir mokytojavo Memingeno lietuvių gimnazijoj. Be to, visad rado laiko ir noro uoliai dalyvauti tremties visuomeniniam gyvenime.

Karui pasibaigus, p. E. Staugaitienės brolio p. P. Muižio kviečiamas, atvyko su šeima į Argentiną, laikinai įsikurdamas Kordobos mieste, kur jo dukra Laimutė jau šįmet baigia gimnaziją, o sūnus Jonukas, uolus Lietuvių šeštadieninės mokyklos mokinys, šalia vietinės mokyklos dar lanko konservatoriją, mokydamasis smuiko meno.

Šiuo metu prof. Staugaitis, pakviestas vienos didelės vokiečių firmos, persikėlė dirbti į Bs. Aires, į kur netrukus žada vykti ir jo šeima.

Gyvendamas Kordoboj, prof. Staugaitis dalyvavo lietuvių visuomeniniame gyvenime; būdamas S. L. A. 6 Skyr. aktingu nariu, skaitė eilę paskaitų Lietuvos klausimais ir aktingai prisidėjo prie S. L. A. rūmų statybos. Ypatingą dėmesį ir daug energijos įdėjo į lietuvių kolonijos religinio gyvenimo pakėlimą. Kaipo Bažnytinio Komiteto pirmininkas, organizavo liet. pamaldas ir misijas. Gilus, gyvas tikėjimas suteikė jam jėgų sunkiose gyvenimo valandose, kurių mūsų tremties gyvenime niekad netrūksta, ir dažnai prof. Staugaitis savo lengvu sąmojum ir maloniu jumoru įvairindavo įvairias lietuvių sueigas. — Kordobos lietuviai, gailėdamiesi netekę tokio garbingo „šeimos" nario, kartu džiaugiasi jo pasisekimu darbe, ir sveikindami jo 50 metų sukakties proga, nuoširdžiai linki ir toliau progresuoti, o kartu išlaikyti tą nepalaužiamą lietuvišką dvasią, kurią turi tik tikrai ir giliai tikintys žmonės.

Kordobietė

JUNGTINĖS TAUTOS IR DŪMAI

Lig šiol Jungtinių Tautų saugumo tarnyboje buvo griežtai uždrausta rūkyti. Rūkoriams išvysčius griežtą agresiją, naujasis generalinis sekretorius Dag Hammarskjold draudimą atšaukė, ir dabar saugumo taryboje visi 11 narių ir žurnalistai gali rūkyti iki plaučių dugno. Visai priešingai yra JT plinaties susirinkimuose; ten rūkyti tebedraudžiama.

JONAS GAILIUS

GUNDYMAI

Apysaka

(Tęsinys)

4.

Ir kaimynai, ir pažįstami nustemba, kai Marcelė Rimkuvienė pradeda itin rūpestingai puoštis. Galai žino, iš kur ji ištraukia tiek suknių, sijonų, megstukų, iš kur paima tiek šilkinių kojinių ir naujų batukų.

Jei būtų jauna mergaitė, niekas galbūt ir nebūtų stebėjęsis šiuo pasikeitimu. Tačiau žmonės turi savo nuomonę ir negreit jos atsisako: jei jie lengvai atleidžia madas besivaikiančiai jaunuolei, kuri nenori atsilikti nuo laiko dvasios, tai truputį giliau į gyvenimą pažengusiai našlei atranda tokių kandžių pastabų, kad iš jų tuojau galima suprasti, ką apie ją žino ir mąsto.

— Aure, puošiasi kaip Kailiūno vienturtė! — pasako visa žinanti Anuprienė. — Matyti, dar kartą į marčias rengiasi.

— Iš kur ji tiek skudurų susiranda?! — stebisi kita kaimynė. — Ar tik ne aitvaras jai naktimis suneša...

O Marcelė vis rečiau ir su senomis kaimynėmis susitinka. Tai, žiūrėk, kur protekina išskuba, tai, užleidusi langadengtes, sėdi iki išnaktų. Nėra jai laiko nei prie tvorelės parymoti, nei kokių girdų pas Anuprienę nubėgti.

— Bene vėl kokį berną nusižiūrėjai? — kartą užkalbina ją, begrįžtančią iš miesto, kaimynė. — Žiūrėk, ir vėl sušoksime kaip jaunos mergiščios.

— O ko man neįsižiūrėti?! Juk dar nepasenau, kad tik į bažnyčią lakstyčiau! — atkerta užkalbintoji.

— Na, na! Netaip smarkiai! Viskas turi būti savo vietoje.

— Nesirūpink, iki šiol dar nesumaišiau galvos su kojomis.

— Tai, žiūrėk, ir laikyk smegenis galvoje, o ne kišenėje! Ir sąžinės.

Marcelė įlekia į namus ir tuojau puola prie veidrodžio. Pasikuisia po plaukus, kelis kartus nusišypso, pasikraipo, pasisukinėja. Paskum gėlių vandenį pakeičia, nuo dulkių dulkes nušluosto. Neužmiršta nė obuolių stiklinėn lėkštėn sudėti.

A, tegu jos mala, ką nori. Juk žmonės visuomet apie kitus tarška. Kaip ji, kaip Aldona ar net Vilkaitis. Ir visuomet tik blogai, tik neigiamai. Savo klaidų nė vienas nemato. Pyksta, kai ir kitas jas pastebi.

Tiesa, sąžinė... Su ja blogiau. Daug blogiau, nei su žmonių apkalbomis. Jos taip lengvai nenumalšinsi. Sąžinė visuomet nutaiko tinkamą laiką ir pradeda ramybę drumsti. Prikankina, kaip pikčiausias priešas.

Marcelė iš eilės pradeda šluostyti Nukryžiuotąjį. O, kiek daug dulkių ant erškėčiuotos galvos ir ant ištemptų rankų! Net ant įdubusios krūtinės.

Bet kodėl pradeda virpėti ranka? Kodėl ji jaučiasi tartum stovėtų apnuoginta žmonių akivaizdoje?

„Viešpatie!" lyg iš netyčių atisdūsta. „Aš tikiu į Tave! Tikiu ir į Tavo kančią..."

A, tai sąžinė vėl pabunda, tai ji vėl surado gerą progą ją kankinti:

„Kas iš to, kad tiki? Geriau tau būtų, jei netikėtum. Tada nė Jis čia nekabėtų ir nebūtų pajuokiamas..."

Ne, ji nenudulkins taip, kaip pridera. Reikia būtinai Jį nuimti ir gerai iš visų pusių apšluostyti. Va, Jo kojos net pajuodusios, o per juosmenį didžiausias dulkių sluogsnis.

„Viešpatie, atleisk man! Žinai, kad esu silpna, kaip visi kiti — — — "

„Atleidimo nėra tiems, kurie nesikelia iš nuodėmių. Juk tu nesigaili nusidedanti, tik lauki naujos progos... Laukdama jo, pradėjai ir kryžių šluostyti. Verčiau reikėjo neliesti: pro dulkių klodą netaip matytum Jo veidą. Būtų ramiau..."

O taip, šitame kambaryje daugiau dulkių kaip kitur. Ir šluostyti nebėra prasmės. Geriau nuneš Jį kitur, į miegamąjį. Ten šalia židinio kaip tik dar yra vietos.

Bet kodėl rankos nebeliauja virpėjusios? Kodėl tas mažutis kryžius atrodo toks sunkus, benešant į miegamąjį?

„Tu matysi mano nemiego naktis, Viešpatie. Matysi, kiek aš kenčiu. Ir mano maldas greičiau išgirsi..."

„Nemiegi, nes tavo vaizduotę apvaldo pikti vaizdai ir pageidimai. O paskutiniu metu net ir pasimelsti užmiršai. Jis šitame kambaryje dar labiau tave kankins ir neduos ramybės..."

Šiaip taip jau pakabintas. Nelabai ryškioje vietoje, bet negi dėl Jo nukabins didįjį kilimą nuo sienos?!

Kojos pačios linksta, tartum ant pečių tūnotų nepakeliama našta. Rankos savaime susipina, stipriai susispaudžia.

Pradeda virpėti pečiai. Galva nusvyra ant krūtinės. Akys užsimerkia.

Ne, ji neturi ką pasakyti. Ir ne savo noru atsiklaupė. Jai tiktai širdį spaudžia. Gal dėlto ir ašaros veržiasi pro suglaustus blakstienus, tekėdamos veidu ir nutikšdamos ant rankų.

Kai pakelia galvą, saulė jau slepiasi už miesto sodo.

Ne, nepalengvėjo. Seniau visuomet būdavo lengviau persižegnojus. Nors ir nelabai galvodavo apie žodžius, bet vistiek jie plaukdavo iš širdies. Dabargi nesimeldė. Juk iš tikrųjų neturi ko prašyti. Turėtų, bet, jeigu lūpos maldos žodžius tartų, ji pati turėtų kitaip tvarkytis. Tačiau dabar negali. Dabar ji stebisi savimi.

Marcelė atsimena paskutinę išpažintį. Kunigas valandėlę tylėjo, ir jai atrodė, kad tuojau atsikels ir paliks ją vieną.

(Bus daugiau)

HURLINGHAM

PRANEŠIMAS Nr. 1.

Arg. Liet. Bendruomenės Hurlingham Apylinkės Valdyba š. m. gegužės 21 d. 19 val. Hurlingham, Pedro de Mendoza g-vėje Nr. 1101 (Italų klube) šaukia visuotiną narių susirinkimą. Bus renkama nauja apylinkės valdyba ir aptariamas apylinkės ateities veikimas. Po susirinkimo numatoma paskaita ir jaunimo pasilinksminimas. Nariams dalyvavimas būtinas. Prašoma pasikviesti kuo daugiau prijaučiančių ir atvykti punktualiai.

Apylinkės Valdyba

PRANEŠIMAS Nr. 2.

Arg. Liet. Bendruomenės Hurlingham Apylinkės Valdyba praneša, kad Hurlingham, Necochea 604, jau antri metai veikia šeštadieninė Lietuvių kalbos mokykla. Mokslas nemokamas. Pamokos tęsiasi kas šeštadienį nuo 15 iki 18 val. Vaikučiai mokomi lietuvių kalbos, istorijos, geografijos, tikybos ir šokių.

Mes dažnai sielojamės dėl gręsiančio nutautėjimo pavojaus. Nutautėjimo rūpestis neretai atsispindi spaudoje. Daromi įvairūs pasiūlymai tam nutautėjimui atsispirti.- Tie pasiūlymai svarstomi ir įvairių lietuviškų organizacijų susirinkimuose, bet visa tai baigiasi kalbomis, o konkrečių žygių nesiima.

Kad nutautėjimo pavojus yra didelis mes matome kiekviename žingsnyje. Turime be galo daug pavyzdžių, kur tėvai grynai lietuviai, bet vaikai nebemoka lietuvių kalbos ir lietuviais nebesijaučia. Tai liūdni reiškiniai, bet jų begalės. Vien žodžiais ir dejonėmis to nutautėjimo nesumažinsime. Mums reikia griebtis griežtų ir konkrečių priemonių. Viena iš tokių priemonių ir yra mūsų šeštadieninės mokyklos. Jos nors ir skurdžios, bet atlieka didelį tautinį darbą. Juk dar netaip seni laikai nučėję, kaip mūsų senelės ir motinos prie ratelio mokino savo vaikučius lietuviškai skaityti. Ir dėka jų pasiaukojimo, dėka tų laikų Vargo mokyklos išaugo lietuviška karta, kuri nepabijojo mirti už savo tautos nepriklausomybę.

Todėl mes nuoširdžiai prašome mūsų apylinkėje gyvenančių lietuvių tėvų paraginti savo vaikučius lankyti šią mūsų lietuvišką mokyklą. Čia vaikučiai išmoks daugiaus savo gražios tėvų kalbos ir plačiau pažins mūsų tautos garbingą praeitį ir tuo pačiu daugiaus brangins lietuvio vardą.

Apylinkės Valdyba.

* **Marijos ir Jono Bražėnų** vienturtė duktė **Eugenija** š. m. gegužės mėn. 4 d. Civil Registre susituokė su škotų tautybės jaunuoliu ir po kelių valandų lėktuvu išvyko, povestuvinei kelionei, į Kordobą.

K.

A. L. B. HURLINGHAMO APYLINKĖ VAIŠINO SP. KL. KOVO KREPŠININKUS

A. L. B. Hurlinghamo Ap-kės V-ba, po įvykusių š. m. balandžio mėn. 16 d. krepšinio rungtynių: KOVAS — INDEPENDIENTE H., suruošė krepšininkams vaišes į kurias taip pat buvo pakviesti ir visi tautiečiai, atsilankę į rungtynes. Išnuomuotos tam reikalui patalpos (Italų klube), buvo perpildytos tiek, kad šeimininkams teko rūpintis pargabenimu papildomų stalų.

Vaišių metu KOVO pirmin. p. Bubnovas pakvietė sportininkų kvartetą, vadovaujamą p. V. Cibavičiaus, padainuoti ir parodyti, kad mūsų vyrai ne tik moka valdyti sviedinį, bet ir lietuviška daina žavėti. Kvartetas nuotaikingai padainavo kelias daineles ir susilaukė užtarnautos padėkos — jiems buvo daug, daug plota ir prašyti padainuoti dar, bet mūsų dainininkai, matyti, buvo kitos nuomonės... „gero po truputį". Vėliau, vedant p. Vyt. Jusaičiui, sutartinai dainavo visi. Seniai Hurlinghame taip nuotaikingai dainuota. Prasidėjus šokiams, sujudėjo ne tik jauni, bet ir seni, nenorėdami pasiduoti jaunimui. Energingas mūsų jaunųjų sportininkų atstovas R. Runimas savo akordeonu linksmino visus iki ankstyvo ryto.

Iš susirinkusiųjų ypač paminėtini mūsų tautiečiai, kurie nuolat savo atsilankymu remia moraliai ir materialiai mūsų tautinius parengimus: Pp. A. Židelis su Ponia ir dukrele medic. stud. Rosita, J. Vilimas, Inž. V. Gogelis su Ponia, V. Rasiūnas su Ponia, Korsakas su Ponia, F. Vaitkevičius, Kesylienė, Džiovalas, Gobis, Bražėnas, Janulis, su sūnum Alpiu. Diminskis su šeima, A. Dominas su šeima, E. Dominas su šeima, Tumėnas su šeima, Zuoza su šeima, Bubnovas su šeima, Juškevičius su šeima, Lebeda su šeima ir daug kitų tautiečių. Vaišėms buvo pakviesti ir Independiente krepšininkai.

Ypatinga šios kolonijos lietuvių padėka priklauso šios Ap-kės pirm. p. V. Diminskiui ir V-bos iždin. p. J. Vilimui, kurių nenuilstamo darbo, pasiaukojimo ir didelės ištvermės dėka buvo suruoštas šis gausus, tautiečių skaičiumi, pobūvis ir jo metu nuoširdus rūpinimasis svečiais. Liet. Kolonija didžiuojasi šiais nuoširdžiais visoumenininkais. **Sekmės ir toliau dirbti taip vertingą visuomeninį darbą.**

Buvęs

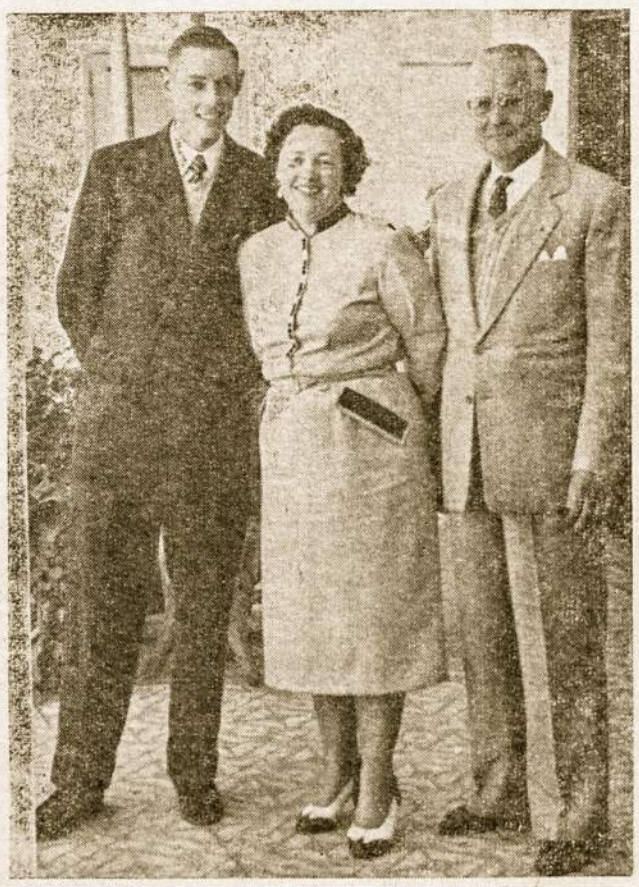

Ponų Janulių šeima Hurlinghame, kurių sūnus Alfonsas žaidžia Independiente H. ir KOVO krepšinio komandose.

STASIO JANULIO VARDINĖS

Po lietuviškų pamaldų Hurlinghame, gegužės 8 d. susirinko draugai pasveikinti Stasį Janulį, kuris, puikiai įsitaisęs, gyvena Hurlingham mieste. Ponia Janulienė su savo sūnum Alfonsu, kuris nesenai atliko karinę tarnybą, paruošė puikias vaišes — priėmimą. Dalyvavo V. Grigaitis, Bražėnai, Tumėnas, kap. Diminskis, Zuoza ir eilė kitų svečių. Sūnus Alfonsas yra geras sportininkas ir prisideda prie lietuvių „Kovas" klubo komandos.

BERISSO

Gegužės 15 d. „Mindaugo" Dr-ja rengia Motinos Dienos minėjimą. Tą pačią dieną, 10 val. ryto vietos bažnyčioje bus atlaikytos pamaldos už gyvas ir mirusias motinas. 5 val. popiet Dr-jos patalpose c. Napoles 4260, Berisso pilietinis minėjimas su sekančia programa: Atidarymo žodis — dr-jos pirmininkas S. Dulksnys, S. L. A. pirmininko p. Vl. Šimoliūno paskaita, vieno akto vaizdelis „Motina", deklamacijos, dainos ir t. t. Įėjimas — laisva auka.

Kviečiami visi lietuviai atsilankyti į motinų pagerbtuves.

Valdyba

* Šiomis dienomis sunkiai susirgo p .**Teofilis Slapšys.** Buvo paguldytas „La Plata" sanatorijoje ir po sunkios operacijos sveiksta.

* **Mykolas Žagrakalis** laukia vidurių operacijos. Paguldytas Ind. de la Carne sanatorijoje.

* **Ona Mikaliūnienė** jau du mėnesiai kaip guli ligoninėje. Greitai tikisi grįžti namo.

* **Jonas Tomaliūnas,** pagerėjus sveikatai, grįžo namo.

* **L. Meldienė** randasi „San Martin" ligoninėje. Po sunkios operacijos jaučiasi geriau ir tikisi greit pasveikti.

SANTA FE

Santa Fe Lietuvių Moterų Gyvojo Rožančiaus Dr-ja, p. p. Eugenijos ir Viktoro Kalėdų namuose, suruošė bendrus pietus — asado balandžio 24 d. Prie suruošimo daugiausia pasidarbavo p. Eugenija Kalėdienė ir Marija činskienė. Dalyvavo apie 30 žmonių. Buvo svečių ir iš toliau. Iš Sauce Viejo Julius Zagurskis. Nors Santa Fe kolonijoje lietuvių labai mažai, bet visi nuoširdžiai palaiko lietuviškas tradicijas.

* **Olga Činskaitė E. Cachuk** atostogas praleido Kordobos kalnuose. Išbuvo 15 dienų La Palda miestelyje.

* **Matas Rutkus** balandžio 20 d. gavo pensiją. Jis daug metų dirbo prie uosto Santa Fe mieste.

KORDOBA

Pasigirdo, kad daugelis lietuvių motinų nenori švęsti Motinos Dieną gegužės mėnesį. Tiesa, Argentinoje Motinos Diena švenčiama kitu laiku bet, manyčiau, reikėtų, neatsižvelgiant į jokias priežastis, laikytis lietuviškų papročių ir švęsti Motinos Dieną gegužės mėnesį, kada visas mėnuo pašvęstas Motinų Motinai Marijai.

Motina.

SUSIVIENIJIMO 6 SKYRIUS VEIKIA

Nepaprasto pasiryžimo ir valios stiprumo parodo Kordobos Susivienijimo 6 Skyriaus narjai, statydami savo rūmus. Didelio pasiaukojimo ir pasiryžimo pavyzdžiu yra pats pirmininkas p. P. Meilutis, o nuo jo neatsilieka ir kiti nariai - kūrėjai, kaip p. p. K. Sadukas, A. Janulis, Žedonis, Brazdžiūnas ir kiti.

Š. m. 17 dieną įvykusiame visuotiniame susirinkime, pagerbus neseniai mirusio pirmininko a. a. Každailos atmintį, didesnę dienotvarkės dalį užėmė kaip tik statybos reikalai, nes galutinam namų užbaigimui pritrūko lėšų. Ir vėl mažutis bet energingas narių būrelis surado išeitį. Kol atsiras didesnė pinigų suma, patys nariai iš eilės aukoja kokiam nors statybos reikalui; po p. Jankūno aukos sekė p. A. Paliulis ir tokiu būdu visi prisidės, kas darbu, kas pinigais, o kitas vienu ir kitu. Taip tikimasi statybą greit užbaigti, kad turėti savo pastogę, mokyklą, priaugantį jaunimą pritraukti, šventes ruošti. Ta proga buvo pasidalinta nuomonėmis dėl įvairių švenčių ruošimo. Tapo išrinkta švenčių organizavimo komisija, kurios uždavinys rūpintis programos paruošimu ir visais kitais su šventėm surištais reikalais. Į komisiją įeina ponios: E. Janulienė, J. Kuncaitienė ir A. Zotovienė ir ponai A. Janulis, K. Jankūnas ir V. Šulcas. Pirmoji šventė nutarta švęsti Argentinos Tautinę Šventę 25 gegužės mėn. naujose S. A. L. patalpose. Tam reikalui aptarti Komisija turėjo posėdį, pirmininkaujant p. V. Šulcui, kuriame nustatė programą ir šventės pravedimo tvarką ir Komisijos nariai pasiskirstė pareigomis. Motinos Dieną, dėl įvairių susidėjusių aplinkybių nutarta perkelti į pavasarį ir švęsti kartu su Argentinoj švenčiama Motinos Diena.

Kordobietė

Š. m. balandžio 24 d. Kordobos mieste pradėti lietuviškos mokyklos naujieji mokslo metai. Mokyklos vedėja sutiko būti p. E. Kuncaitienė, pagelbininkėmis p. p. B. Kerbelienė ir E. Janulienė.

Verbų sekbmadienį visuotiniame tėvų susirinkime mokyklos reikalais buvo nuspręsta mokyklą perkelti iš „Neptūno" Dr-jos patalpų į S. L. A. 6 Skyriaus patalpas, nors galutinai dar nebaigtas. Vaikų mokymas pakeičiamas iš šeštadienio į sekmadienio rytą.

Tėvų komiteto pirmininkas M. Bendinskas per tėvų susirinkimą patiekė mokyklos balansą, iš kurio paaiškėjo, kad iš dviejų parengimų ir p. J. Každailos aukos 50 pezų tėvų komiteto žinioje yra 207 pezai ir 10 centavų. Tėvų komitetas buvo perrinktas vienbalsiai kitiems metams, į kurį įeina: M. Bendinskas, K. Meilutienė ir J. Matusevičius.

PADĖKA

Poniai A. Zotovienei už nuoširdų ir sklandų Lietuvių Šeštadieninės Mokyklos Kordoboje 2 metų vadovavimą ir „Neptūno" Dr-jai už patalpas nuoširdžiai dėkoja

Tėvų Komitetas

SPAUDA

ATSIŲSTA PAMINĖTI

MARIJOS METŲ PAMINKLAS

Pereitų metų gruodžio mėn. užsibaigė Marijos metai buvo atšvęsti ir atžymėti įvairiais paminklais. Tačiau vienas iš gražiausių ir pastoviausių paminklų mūsų tarpe yra Marijos poezijos antologija *„Aušros Žvaigždė"* surinkta ir lietuvių kalbon išversta A. Tyruolio.

Apie Švč. Mergelę Mariją per daugelį metų giedojo dainiai, — ne tik katalikai, bet ir protestantai, — ilgėdamiesi to Mergelių Mergelės skaistumo ir Motinų Motinos meilės. Ji buvo ir tebėra augščiausias idealas visiems, kurie yra ištroškę gražesnio ir kilnesnio gyvenimo. Todėl ne tik tokie poetai, kurie Mariją laiko Dievo Sūnaus ir savo paties Motina, bet ir tie, kuriems Ji yra gražiausias Dievo kūrinys, savo siela veržiasi į Ją, tą savo veržimąsi išreikšdami poetiniais vaizdais ir rinktiniais žodžiais.

Šiame Marijos poezijos rinkinyje pro mūsų akis prabėga šešių šimtmečių žymiausi krikščioniško pasaulio poetai, atstovaudami įvairių krypčių — nuo klasicizmo iki moderniųjų laikų — poeziją. Ne visi jie buvo katalikai ir Marijos garbintojai tikrąja prasme, nes čia galime rasti ir protestantų, ir anglikonų, ir puritonų, net ir socialistų, bet poetiniu įžvalgumu ir įsijautimu jie Marijoj matė savo prigimties troškimų išsipildymo šaltinį. Iš to augščiausio motiniškumo, skaistumo, šventumo, meilės ir kilnumo į šioje knygoje surinktus poetus sruveno gaivinanti poezijos tekmė, išsiliejusi garbės himnais Marijai. Penkiolika tautų atstovauja 58 rinktiniai literatūros atstovai, kiekvienas jų išreikšdamas ne tik savo, savo laiko, bet ir savo tautos dvasią.

„Aušros Žvaigždė" tikrai yra Marijos Metams paminklas, kokio iki šiol mes tai Motinų Motinai nebuvome pastatę. Vertėjas A. Tyruolis atliko didelį darbą, surašydamas iš įvairių šaltinių giesmes apie Mariją ir jas išversdamas, o leidėjas, kun. J. Vaitiekūnas, įgalindamas šiai knygai išvysti šviesą ir Marijos meile gaivinti tremtyje išsisklaidžiusius Marijos žemės vaikus. Knygos apipavidalinimas yra skoningas. Išleista gerame popieriuje, iliustruota keliais žymiųjų dailininkų Marijos paveikslais ir V. Aleksandravičiaus viršeliu. (*Aušros Žvaigždė*, Marijos poezijos antologija. Parinko ir išvertė A. Tyruolis. Roma, 1945 m.).

Z. St.

KARYS, 1955 m. nr. 1, pasaulio lietuvių karių - veteranų mėnesinis žurnalas. Redaktorius Zigmas Raulinaitis. Metams 5 doleriia. Adresas: Karys, 680 Buschwick Ave., Brooklyn 21, N. Y.

KARYS, nr. 2. Pasaulio lietuvių karių - veteranų mėnesinis žurnalas. Redaguoja — Zigmas Raulinaitis. Adresas: 680 Bushwick Ave., Brooklyn 21 , N. Y. Kaina: 5 dol.

AIDAI, Nr. 2. Mėnesinis kultūros žurnalas. Redaktorius — Antanas Vaičiulaitis. Adresas: 680 Buschwick., Broklyn 21, N. Y. Kaina: 6 dol.

ŽIBINTAS. Religinės kultūros žurnalas. Redaguoja: kun. Jonas Kuzmickis. Adresas: 21, Ann Place, Bradford 5, Yorks. Kaina: 9 šilingai.

LIETUVIŲ DIENOS, nr. 3. Gausiai iliustruotas mėnesinis žurnalas. Redaktorius — Juozas Vitėnas. Adresas: 9204 South Broadway, Los Angeles 3, California. Metams 5 dol.

SKAUTŲ AIDAS, nr. 3. Oficialusis Pasaulio Skautų Sąjungos organas. Redaguoja v. s. Stp. Kairys. Adresas: 102 Quebec Ave., Toronto, Ont., Canada. Prenumerata metams 3 doleriai.

EGLUTĖ, nr. 4. Mėnesinis vaikų laikraštis. Redaguoja: Pranas Naujokaitis. Adresas: Immaculate Conception Convent, R. F. D. 2, Putnam, Conn. Prenumeratos kaina 3 doleriai metams.

ŠV. PRANCIKAUS VARPELIS, nr. 2. Mėnesinis religinio - patriotinio turinio laikraštis. Leidžia prancūškonai, redaktorius T. Modestas Stepaitis, O. F. M. Adresas: Franciscan Fathers, Kennebunk Port, Maine. Prenumeratos kaina 2 dol. metams.

TĖVŲ KELIAS, nr. 1. Katalikiškai — tautinės minties leidinys. Redaktorius: P. Antanas Perkumas. Adresas: Apartado 369, Caracas, Venezuela S. A.

MARGUTIS, nr. 2. Mėnesinis žurnalas. Adresas: 6755 S. Western Ave., Chicago 36, Ill. Prenumeratos kaina 3 dol. metams.

TĖVIŠKĖLĖ, vasario mėn. Lietuvių laikraštis, redaktorius Vladas Vijeikis. Adresas: 2313 West 91 St., Chicago 20, Ill. Metinė prenumerata 3 dol.

LITUANUS, nr. 2. Lithuanian Academic Youth Bulletin. Editors: A. V. Dundzila, K. A. Mikėnas, L. Sabaliūnas, D. J. Valančiūtė, P. V. Vygantas. Adresas: Box 652, Station A. Champaign, Ill., U. S. A. Atskiro numerio kaina 25 amerik. centai.

LAIŠKAI LIETUVIAMS, kovo mėn. Redaktorius — Juozas Vaišnys, S. J. Redakcijos ir Administracijos adresas: 5541 S. Paulina St., Chicago 36, Ill. Prenumeratos kaina 2 dol.

SALEZIEČIŲ BALSAS, nr. 5. Leidžia — Lietuviai Salezisčiai. Redaktorius — kun. Pranas Gavėnas, SDB. Adresas: Instituto Salesiano Lituano, Castelnuovo D. Bosco — Asti (Italia).

PASIDAIRIUS QUILMĖJE

Gražiose La Platos upės pakrantėse, apie 20 km. nuo Bs. Aires, yra apie 150.000 gyventojų Argentinos miestas Quilmes. Šis miestas per keliolika metų padarė milžinišką pažangą. Mes, senieji amerikonai, atvykę prieš 30 metų, Qiulmes žinojome kaip mažą ir paprastą provincijos miestelį, garsų „Quilmes" alumi ir naturaliomis La Platos paupio maudyklėmis.

Šiandien Quilmes jau yra moderniškas miestas; jame nuolat didėja ir auga įvairių fabrikų skaičius. Dabar Quilmes gali didžiuotis savo alumi, tekstile, šilku, didelėmis liejyklomis, maisto produktų išdirbiniais ir daugybe mažesnių fabrikų.

Augo miestas — augo ir mūsų tautiečių skaičius šiame mieste. Jeigu prieš kokius 20 ar daugiau metų buvo galima ant pirštų suskaityti ten gyvenančius lietuvius — šiandien jų yra kelios dešimtys. Dauguma yra senosios emigracijos ir gana gražiai įsigyvenę. Iš pokarinių yra mažiau, bet ir šių, pastarųjų, ekonominis gyvenimas yra neblogas: beveik visi turi darbus. Čia yra įsikūrusių ir nemažas lietuvių inteligentų būrelis, tik gaila, kad apie juos mažai kas girdėti; jokio lietuviško veikimo nesimato.

Būtų labai gražu, naudinga ir patriotiška nors šeštadienio mokyklą įsteigti mažiesiems lietuviukams. O jeigu rastųsi galimybė ką nors daugiau padaryti — būtų tikrai sveikintinas dalykas.

Svečias

A. ✝ A.

* **Izidorius Kebleris** mirė gegužės 8 d. nuo priešo rankos. Buvo gimęs Lietuvoje, Paliekių kaime, Jurbarko valsč., Raseinių apskr. Palydėtas į Sarandi kapines artimųjų ir draugų, kurie papuošė jo kapą gražiais vainikais.

Gegužės 15 d. 11,30 val. Aušros Vartų lietuvių bažnyčioje bus šv. Mišios už a. a. **Antaną Keturakį** — antros metinės. Mišias užprašė Felisa Keturakienė - Našlienė ir Povilas Vaškas, kviesdami gimines ir pažįstamus atsilankyti į pamaldas.

* **Mercedes Kliaugienė** nuo pereito mėn. pakelta Lomas de Zamora 12-tos mokyklos visų trijų pamainų direktore. Jos vyras p. Kaz. Kliauga yra žinomas visuomenininkas, buvęs „Žinių" redaktorius. Jie abu su šeima gyvena Banfielde.

PADĖKA

Sofijai Vaiciekauskienei už padovanotą „LAIKO" knygynui įdomią knygą „Pietų Amerikoj" nuoširdžiai dėkoja

Knygyno Vedėjas

NAUJOS LIETUVIŠKOS ŠEIMOS

Birutė Alkevičiūtė ir Kęstutis Kaminskas su religinėmis apeigomis Aušros Vartų lietuvių bažnyčioje balandžio 16 d. sukūrė naują lietuvišką šeimą. Santuokos liudininkais buvo Agata Linertaitė Reksienė ir Petras Kuraitis. Po jungtuvių buvo didelė vestuvių puota, dalyvaujant jaunavedžių giminėms ir pažįstamiems.

Lucija Masiulytė ir Robertas Antanas Gustas su religinėmis iškilmėmis Aušros Vartų bažnyčioje gegužės 7 d. sukūrė naują lietuvišką šeimą. Jų santuokos liudininkais buvo Stasė Jankauskaitė Lukošienė ir Antanas Leonavičius. Vaišės įvyko dalyvaujant daugybei svečių.

Alicija Stašaitytė ir Jonas Bakaitis su religinėmis apeigomis Aušros Vartų lietuvių bažnyčioje priėmė moterystės sakramentą. Liudininkais buvo Petronėlė S. Jokimaitienė ir Vladislovas Meskelevičius. Vestuvių vaišės įvyko Lietuvių Salone, dalyvaujant taip pat ir šv. Cecilijos chorui, kuris giedojo per choristės Alicijos jungtuves.

Linkime visiems jaunavedžiams daug saulėtų dienų ir gražiausio šeimyninio gyvenimo.

DĖMESIO

Jei kas turėtų knygą „Ritos Laiškai" trečiąją dalį E. von Handel Mazzelti, maloniai prašoma pranešti „LAIKO" knygyno Vedėjui.

Taip pat prašoma „LAIKO" knygyno skaitytojų neužlaikyti paimtų knygų daugiau kai mėnesį.

Knygyno Vedėjas.

LANUS OESTE

DĖMESIO! JUOKSITĖS IKI AŠARŲ...

Š. m. gegužės 21 d. 21 val. Susivienijimo Lietuvių Argentinoje 4 skyrius, „Dr. V. Kudirkos" salione Av. Gral. San Martin 3175, Lanus Oeste, rengia didelį vakarą 18 metų veikimo sukakčiai paminėti.

Programoj: dviejų veismų komedija — „Moderniška Sužieduotinė".

Veikia: Stasys (banko tarnautojas) — **G. Barsauskas,**

Ona (jo motina) — **M. Žeižienė,**

Jurgis (tėvas) — **E. Majauskas,**

Marytė (duktė) — **A. Žeižytė,**

Genė (tarnaitė) — **J. Dereinytė,**

Moderniška sužieduotinė — S. Braukienė,

Petras (Stasio draugas) — **V. Sajauskas,**

Stasė (Stasio sužieduotinė) — **E. Urbonavičiūtė.**

Kviečiame visus atsilankyti.

MONTE GRANDE

Balandžio 5 d. lietuvis **Juozas Kušlis,** stalius, dirbdamas alinėje „Bieckert", per neatsargumą susižeidė koją. Fabriko daktaro ir tėvelių prižiūrimas gydosi namuose. Pažymėtina, kad Juozas yra čia gimęs, bet tėvelių išauklėtas lietuviškoje patrijotinėje dvasioje — visur save skaito „lituano" ir gražiai kalba lietuviškai.

LLAVALLOL

Mūsų tautietis **Juozas Auryla,** išdirbęs įstatymais nustatytą laiką, balandžio 15 d. iš alinės „Bieckert" pasitraukė. Joje dirbo visą paskutinį laiką. **K.**

QUILMES

Mūsų tautietis **Matas Rutkauskas** turi gerą ir pastovų darbą viename dideliame šilko fabrike, Quilmes. Gyvena nuosavuose mūro namuose draug su žmona ir sūnumi Nestoru, kuris yra technikos Gral Masconi mokyklos pavyzdingas mokinys. Nestoras yra auklėjamas rūpestingai, dorai ir tautinėje dvasioje.

* **M. Rutkauskas,** nebūdamas statybininkas, pats suplanavo ir pasistatė savo namus, kuriuose gyvena jau kelinti metai. **K.**

TEMPERLEY

Balandžio 12 d. temperliškis Bartulis, pieštukų fabrike, laike darbo, sunkiai susižeidė ranką. Fabriko daktaro prižiūrimas gydosi savo namuose. Linkime greit pasveikti!

PRANEŠIMAS

Pranešama, kad pamaldos lietuviams Temperley bus kas ketvirtą mėnesio sekmadienį. Sekančios pamaldos įvyks gegužės 22 d. 10 val. Nuestro S. del Huerto Seserų koplyčioje. Primenama, kad ateinantį mėnesį bus Temperley kolonijos lietuviams rekolekcijos. Laikas bus praneštas vėliau.

T. K.

VAIKŲ SURAŠYMAS

Neužilgo Temperley lietuviškoje kolonijoje norima atidaryti šeštadieninę Mokyklą. „Aušros" choro pirmininkas M. Povilaitis uoliai imasi to darbo ir tikimasi, kad greit Temperley lietuviai turės lietuvišką mokyklą. Visi tėvai turėtų tinkamai įvertinti gražų darbą. **T. K.**

ĮSIGYTINOS NAUJOS KNYGOS

Benamiai — Dr. J. Mikelionis.

Tėvas Pijus — sigmatizuotojo gyvenimas, — kun. dr. V. Rimšelis, MIC.

Marija mums kalba — Kun. J. Kuzmickis,

Kaip jis ją nužudė — J. Gallius.

Komunizmo pagrindai — J. Venckus, S. J.,

Likimo žaismas — H. Lukaševičius ir daug kitų įdomių ir vertingų knygų.

Leidiniai gaunami „LAIKO Adm.

„LAIKO" SPAUSTUVĖ

pigiai ir meniškai atspaudžia vizitines, vokus, propagandos lapelius, vestuvinius pakvietimus, Pirmos Komunijos paveikslėlius, įvairius komercinius blankus ir atlieka kitus spaudos darbus.

Kreiptis:

Mendoza 2280, Avellaneda, Buenos Aires. T.E. 20-9027

ČIUŽINIŲ IR UŽUOLAIDŲ DIRBTUVĖ-PARDUOTUVĖ

Parduodam medvilnė, vilnos, įvairios drobės, valizoms užvalkalai, gulimos kėdės ir turkiškos lovos. Taisomos minkštos kėdės.

Kainos prieinamos

Sav. Antanas Šalčiūnas

Juan B. Alberdi 925-31.

T. E. 60-2784.

PARSIDUODA NAMAS

iš keturių kambarių su visais patogumais prie lietuviškos vaikų kolonijos Kordobos kalnuose, prie pat Calamuchita ežero. Sąlygos labai prieinamos — truputį pinigais ir bankine paskola. Teirautis „Laiko" administracijoje.

SVARBESNIEJI ADRESAI

Lietuvos Pasiuntinybės adresas: Rambla Rep. de Chile 1606 esq. Larrañaga, Montevideo, Rep. C. del Uruguay.

* **Montevideo Liet. Kat. RADIO PUSVALANDIS** yra kiekvieną sekmadienį 8,30 val. ryto radio Solis bangomis (CX 44).

ELEKTRICISTAS

* **PRECYZINĖ ELEKTROS TECHNIKA**

REMONTUOJAMA:

* **ŠALDYTUVAI - HELADEROS,**
* **RAŠOMOSIOS,**
* **SKAIČIUOJAMOSIOS MAŠINOS ir**
* **VENTILIATORIAI.**

Mėnesinis mokestis

DARBAS GARANTUOJAMAS

B. ASAKA

Dirbtuvė-taller: MEXICO 766 **Butas:** MEXICO 950

T. E. 38 - 2950

* **MINKŠTŲ KĖDŽIŲ DIRBTUVĖ** Sav. Mikelionis ir Gelbuda: Cosquin 5565, Villa Lugano.

Imprenta de "LAIKAS"
Mendoza 2280 * Avellaneda

LIETUVIŠKAS PENSIJONAS

c. 19, nr. 854, Miramar, F. C. G. R., netoli plažo, atidarytas visus metus. Nuo kovo 10 d. iki gruodžio 15 d. papiginta kaina.

Savininkas

JUOZAS VASILIAUSKAS

Moderniškų Baldų ir Sofų FABRIKAS

E. JUOZAS LISAUSKAS

Garibaldi 752

(Dvi kvadros nuo ligoninės)

Quilmes, F.C.N.G.R.

PARDUODAMAS NAMAS

labai geromis sąlygomis, kuris randasi nepaprastai gražioj vietoj su moderniškiausiais įrengimais, Olmas g-vėje, nr. 72, Eva Peron mieste. Teirautis pas J. Nakutį, Perdriel 625, El Palomar, F. C. G. S. M.

PARDUODAMAS NAMAS

su jame įrengta krautuve c. Aconcagua 520, Banfielde.

Didelis sklypas su medžiais.

Teirautis pas

VLADĄ VESELAUSKĄ

Jieškomas dalininkas (socio) su kapitalu, kuris siektų 20.000 — 30.000 pezų organizuojamai naujai duonos kepyklai - krautuvei pastatyti arti Bs. Aires. Kreiptis pas p. Gudelevičių „Laiko" administracijoje, Mendoza 2280, Avellaneda.

SIUVIMO AKADEMIJA

Profesora ONA BALNAITYTĖ

c. Manuel Esteves 1129, Dock Sud.

SINGER SISTEMA

Trečia pamoką pasisiūsi savo drabužį.

NUOSAVYBIŲ ADMINISTRAVIMAS

JUANA DAILYDĖ, vedėja

SANTIAGO DEL ESTERO 286, p. 4, e. 4; T. E. 37-6435

Perka ir parduoda neužimtus namus. — Suteikia paskolas pagal namų, žemės ir statybų garantijas nuo 3 iki 15 metų už 9%.

MIKŠTŲ KĖDŽIŲ FABRIKAS

GAMINAMOS ĮVAIRIŲ STILIŲ MINKŠTOS IR STIPRIOS KĖDĖS.

ATLIEKAMI ĮVAIRŪS STALIAUS DARBAI.

Savininkas

Jonas Janušis

COCHABAMBA 1811-17

Villa Scasso

T. E. 652 Tablada 0110

KUR SUSITIKSIME SU PAŽĮSTAMAIS?

KAVINĖJE „KAUNAS"

Šeštadieniais ir sekmadieniais galima gauti šaltų užkandžių. Kitomis dienomis duodami įvairūs užkandžiai. Paruošiama vakarienė vestuvėms, jaunavedžių išleistuvėms ir kitiems subuvimams iki 200 žmonių.

Sav. *P. Vaitkevičius.*

Brasil 800 4 de Junio

INŽ. ANATOLIUS DIČIUS

Catamarca 126 ING. ANATOL DIČIUS INSTALACIONES Quilmes FCNGR

FABRIKAMS IR GYVENAMIEMS NAMAMS

Paruošia planus ir vykdo įrengimo darbus.

* **CENTRALINIS APŠILDYMAS (garo, vandens ar oro),**
* **SANITARINIAI ĮRENGIMAI, VANDENS SIURBLIAI,**
* **SKYSTOJO KURO IR GAZO DEGINTUVŲ INSTALIACIJOS**
* **VENTILIACIJA BEI DULKIŲ ISTRAUKIMO SISTEMOS.**

LIETUVIAMS 20% NUOLAIDA

su moderniu — elektrišku kopmlektu, fotografuojant **sužiedotuves, vestuves, krikštynas, gimtadienius** ir **parengimus.** Organizacijų veiklos nuotraukos spaudai — Veltui. Visi foto darbai ir filmų pardavimas.

L. Kančausko FOTO „REPORTER",

c. Mendoza 2249, Avellaneda (prieš liet. bažnyčią)

T. E. 20-9027 nuo 16 iki 20 val.

ALBERTO E. TIMINSKAS

COCHERIA „MITRE"

Pasirūpina laidotuvėmis — veža ligonius — daro keliones į tolimesnes vietas — nuomuoja automobilius vestuvėms ir krikštams.

B. Rivadavia 718 T. E. 22 - 2045 Piñeyro

PARDUODAMAS NAMAS Kordobos kalnuose pirmos eilės turizmo zonoje. Namas turi 3 miegamuosius, didelę virtuvę, 2 sales, 2 vonias, šiltą ir šaltą vandenį. PARDUODAMAS visas arba pusė — priimamas PUSININKAS su labai mažu įmokėjimu. Kreiptis į JUOZĄ KONDRATĄ, c. Paraná 1724. OLIVOS.

BERISSO LIETUVIŲ UŽEIGA

VALGYKLA - RESTORANAS

Sav. **Br. Baltušis** ir **Alf. Žumbakis**

c. Nueva York 4708, Berisso.

* **OPTIKAS V. RASIŪNAS:** Gral. Mariano Acha 876, Morón: Šešt. 13 — 17 val. ir sekm. 13 — 16 val.

V. RAMANAUSKAS

RADIO TECHNIKAS

mokslus baigęs JAV-bėse. Dirba naujus ir taiso visokių rūšių radio aparatus. Duoda išsimokėjimui.

POLA 289, Buenos Aires

T. E. 64 - 4154

MAX GRIGA

RADIO TECHNIKAS

Daro ir taiso radio aparatus. Paima ir pristato į namus pagal susitarimą, c. Japón 1687, Cerro, Montevideo.

LAIKRODŽIUS, ŽIEDUS IR KITOKIAS BRANGENYBES

taisau ir parduodu naujus.

NIKODEMAS LEIPUS

Cangallo 192, Temperley,

T. E. 243-4702

* **MOTERŲ GROŽIO SALIONAS IR KIRPYKLA „HENRY".** Įvairiausių madų šukavimas moderniausiomis priemonėmis, 20 metų praktika. Sav. Henrikas Lukaševičius: **Leandro N. Alem, 818, Banfield.**

* **„PENSION LITUANA", sav. Juozas Palšis:** Villa Rumipal, Córdoba, Dpto. Calamuchita. Prie žavingo kalnų ežero. (Lago Embalse). Lietuviški valgiai, mandagus patarnavimas. Pragyvenimas dienai tik $ 19. —

* **CONDOR HOTEL, Villa Rumipal,** frente al Balneario del Embalse del Rio III (Sierras de Cordoba) Sav. Paulauskas ir Degulis. Lietuviški valgiai. Pragyvenimas dienai tik $ 19.

* **„LIETUVA" Sav. V. Nalivaika.** Dėl informacijų kreiptis: Turismo Agencia, **Florida 165** (Galeria Güemes), escritorio 529, p. 5. T. E. 33 - 9584.

* **ALF. DEGULIO ir K. PAULAUSKO** lietuviškas restoranas su lietuviškais valgiais yra Paseo Colón 449, Buenos Aires. Didelis valgių pasirinkimas, mandagus aptarnavimas. Aptarnauja patys šeimininkai.

* **„ŽEMAITIJA", Islas del Ibicuy. Sav. J. ir A. Burokai.**

Buenos Aires Avellaneda

MOTINOS DIENA AVELLANEDOJE

Gegužės 8 d., sekmadienį, su didelėmis iškilmėmis Avellanedoje buvo atšvęsta Motinos Diena. Motinos Dienos šventę ruošė Katalikių Mergaičių ir Moterų „Birutės" Dr-ja.

Pamaldos Aušros Vartų lietuvių bažnyčioje praėjo iškilmingoje nuotaikoje. Birutietės, pasipuošusios tautiniais rūbais, lydėjo „Birutės" Dr-jos vėliavą, Gyvojo Rožančiaus Brolijos narės ir jaunesnieji skautai taip pat prisidėjo prie Motinos Dienos religinio paminėjimo. Buvo sudėtinės šv. Mišios už visas gyvas ir mirusias lietuves motinas. Mišias laikė „Birutės" Dr-jos dvasios vadas kun. A. Kleiva, MIC, o gražų pamokslą pasakė Aušros Vartų klebonas kun. Pr. Garšva, MIC. Mišių metu giedojo muz. V. Rymavičiaus vadovaujamas šv. Cecilijos choras. Choras su nepaprastu atsidėjimu aliko savo dalį, suteikdamas susirinkusiems į pamaldas lietuviams daug religinio džiaugsmo.

Po gegužinių pamaldų visi lietuviai ėjo į Lietuvių Salę paminėti Motinos Dieną. Jaunųjų birutiečių išpuošta salė darė gražų įspūdį, publikos prisirinko pilnas salionas.

Oficialią Motinos Dienos minėjimo dalį pradėjo birutietė Alicija Miliauskaitė, pakviesdama „Birutės" Dr-jos dvasios vadą kun. A. Kleivą tarti įžanginį žodį. Alicija Miliauskaitė buvo pasipuošusi gražiais tautiniais rūbais ir gražia lietuviška kalba pranešinėjo programą. Birutiečių Dvasios Vadas trumpai pasveikino motinas ir susirinkusius svečius, išreikšdamas džiaugsmą, kad motinos leidžia savo vaikus įsijungti į organizacijas, kuriose jų vaikai išmoksta lietuviškai, lietuviškų dainų, sužino lietuviškus papročius. Baigdamas įžanginį žodį į garbės prezidiumą pakvietė sekančias motinas: p. Žekienę, čikštienę, čemeškienę ir Juknienę, kuri dėl nežinomų priežasčių, neatvyko.

Garbės prezidiumui užėmus vietas, buvo iškviesta p. E. Diminskienė iš Hurlingham skaityti paskaitą. Ponia puikiai apibūdino motinos reikšmę visuomeniniame gyvenime, iškėlė didelį motinos pašaukimą ir padrąsino motinas eiti visiško pasiaukojimo keliu. Prelegentė buvo labai šiltai visų priimta ir dėkingumo ženklan publika gausiai plojo.

Po paskaitos, tarus p. Apanavičiui jaunųjų skautų vardu sveikinimo žodį, scenoje pasirodė jaunimas, pasipuošęs gėlių puokštėmis. Čia buvo Kordoboje stovyklavusieji, birutietės, jaunesnieji skautukai. Visi žengė nuo scenos su gėlėmis pas savo motinas ir sveikino jas, išreikšdami dėkingumą už vargą ir nemigo naktis. Publika smarkiai plojo. Po to sekė Seselių Kazimierietės vadovaujamos Kordobos mergaičių stovyklos pasirodymas.

Eugenijai čikštaitei pritariant piano, stovyklavusios mergaitės Kordoboje išpildė dvi daineles: „Plauk dainele" ir „Vėjelis kyl". Marytė čikštaitė, didelės pažangos rodančiu balsu, padainavo solo „Ant melsvų ežero bangų". Sekė tautiniai šokiai: „Audėjos" ir „Vėdaras". Per visą laiką tautiniams šokiams grojo birutiečių akordeonistas p. Richardas Runimas. Pastarasis puikiai sugeba perduoti šokių dvasią muzikos garsais ir visiems klausytojams sudarė gražų įspūdį. Po to išeina skautė Danutė Ginterytė ir paskaito Motinos Dienai pritaikintą sveikinimą.

Publiką linksmai nuteikė trumpa komedija „Traukinys už 10 minučių". Roles atliko stovyklavusios birutietės Alicija Miliauskaitė ir Marytė čikštaitė. Pats svarbiausias meninės programos punktas buvo veikalėlis „Vaidilos suraminimas", kuris primena Vytauto Didžiojo laikus ir gilią senovę. Pagrindines roles atliko D. Šantaraitė, E. čikštaitė, A. Vasiūnaitė ir O. Masiulytė. Vaidinime dalyvavo: Adelė Pajaujytė, Marytė čikštaitė, Aldona Diminskytė, Mirta Korkuzaitė, Laimutė Gliosaitė, Eugenija Kirkūtė, Onutė Juškytė, Audra Deveikytė ir Zuzana Katinaitė. Jaudinančios scenos išspaudė motinoms ne vieną ašarą, nes vaidinimas buvo pilnas religinės, patrijotinės dvasios ir jame giliai atsispindėjo Tėvynės meilė su dideliu pasiaukojimu. Reikėtų, kad panašūs vaidinimai dažniau pasirodytų mūsų scenose. Dažnai vaidintojai jima veikalus, kurie nepilnai atitinka dabartines mūsų gyvenimo sąlygas ir neišreiškia pačius aktualiausius dalykus mums lietuviams, gyvenantiems toli už Tėvynės ribų. Stebint vaidintojus, buvo matyti daug įdėta kruopštaus darbo ir maloniai veikė žiūrovų akį.

Paskutinėje programos dalyje stovyklavusios mergaitės padainavo „Audra girioj" ir „Vilkas vijo voveraitę".

Motinos Dienos minėjimas buvo užbaigtas tautiniais šokiais ir padėkos žodžiu, kurį birutiečių vardu tarė p. A. Mikelionienė. Motinos Dienos minėjime dalyvavo taip pat stovyklos fundatoriai Marija ir Kazimieras Stankūnai.

Šventės pasisekimas didele dalimi priklauso Seselėms Kazimierietėms, ypač Seselei Aloyzai ir Elenisai, kurios vedė Kordobos mergaičių stovyklą. Visi lietuviai turi tinkamai įvertinti gražų Amerikos lietuvaičių darbą ir jas vispusiškai remti. Iš stovyklavusių Kordoboje dauguma priklauso „Birutės" Jaunųjų Sambūriui, kurios kas šeštadienį 5 val. lanko tautinių šokių pamokas ir ruošiasi lietuviškam kultūriniam veikimui. Numato greitu laiku birutietės vėl išeiti į sceną su nauju veikalėliu, dainomis ir šokiais, tik laukia, kad vis didesnis skaičius įsijungtų lietuviško jaunimo į jų eiles.

Klevelis

ŠVENTĖ PONŲ GEIGŲ NAMUOSE

Adolfina Geigaitė gegužės 7 d. atšventė 15 metų gimtadienį. Jos tėveliai, nuosavo fabriko patalpose, suruošė labai iškilmingas vaišes — vakarienę, kurioje dalyvavo visa eilė fabrikantų, pramonininkų, organizacijų bei spaudos atstovų. Vaišių metu skambėjo lietuviškos dainos, jaunimas linksminosi ir džiaugėsi gražia savo draugės Adolfinos sukaktimi. Per vaišes p. p. Geigų šeimą sveikino A. L. Balso red. K. Norkus, „Laiko" atstovas Pijus Gudelevičius ir pramonininkų bei prekybininkų vardu p. J. čikštas.

Adolfina Geigaitė su gerais pažymiais yra baigusi lietuvių Aušros Vartų mokyklą. Per tą laiką yra pasižymėjusi kaip gabi artistė ir įamžinusi savo vardą "Laiko" Garbės Leidėjų eilėse. Gimtadienio proga "Laikas" ją karštai sveikina ir linki augti ne tik amžiumi, bet kartu įsijungti į kultūrinę lietuvišką veiklą Argentinoje.

* **Elena ir Kazimieras Gasevičiai** gegužės 5 d. šventė 35 metų vedybinio gyvenimo sukaktį. Vaišės įvyko jų namuose, dalyvaujant artimiesiems.

* **Marcelė Paspirgėlytė** susižiedavo su Jonu čemeška, kun. Petro čemeškos broliu, balandžio 24 d. žiedus palaimino Jono brolis kun. Petras čemeška. Sužiedotuvių vaišės įvyko tėvų namuose, dalyvaujant sužieduotinių artimiesiems.

* **Karolis Žukauskas** gegužės 8 d. savo artimųjų tarpe atšventė 40 metų sukaktį. Jis apie 20 metų kaip yra karinės aviacijos lakūnas ir neretai daro dideles keliones po platųjį pasaulį. Pažymėtina, kad apart jo dar keletas lakūnų lietuvių Argentinos aviacijoje užima labai atsakingas vietas, kaip antai K. Kazlauskas, P. Gabrėnas, J. Povilavičius.

* **Pranciškus ir Felicija Žvirinai** persikelia gyventi į naują, didelį ir patogų namą, kurį pasistatė Monte Grande, šalia vedusios dukters namo. Pranciškus Žvirinys džiaugiasi gavęs pensiją.

* **Elzbieta Staniukynienė**, išdirbusi 26 metus Alpargato fabrike, apdovanota aukso medaliu už uolų ir ištikimą darbą, beto aukso laikrodžiu, gavo pensiją. L. ir E. Staniukynai užaugino tris dukteris, kurios jau sukūrusios šeimas ir džiaugiasi gražiai augančiais vaikais.

* **Juozas Ambrazevičius**, didelės siuvyklos savininkas, nusipirko modernišką drabužiams prosyti mašiną. Jo siuvykla turi visas reikalingas mašinas. Vien prosijimo mašina kainavo virš 38 tūkstančius pezų.

RADIO VALANDĖLĖ „LIETUVOS AIDAI"

Š. m. gegužės 28 d., šeštadienį, 21 val.
Lietuvių Salėje, Brasil 835, Avellaneda, didingai mini

8 METŲ SUKAKTĮ

Programoj:

1. Atidarymo žodis — „Lietuvių Aidų" vedėjas Z. Juknevičius.
2. Vaidinimas — linksma liaudies operetė „Kuprotas Oželis". Vaidina: A. Žekytė, A. Kazlauskaitė, A. Slančiauskas, K. Balsys ir J. Jankauskas.
   Režisuoja — St. Majauskas, Sufleriuoja — B. Virbickas.
   Muzika: V. Rymavičius.
3. Lietuvių organizacijų sveikinimo žodis.
4. „Lietuvos Aidų" Radio Valandėlės Steigėjo šv. Cecilijos choro dainos. Vedėjas: V. Rymavičius.
5. Šokiai, prie geriausios muzikos.

Bilietų kaina (su mokesčiais):
Moterims $ 3,50; Vyrams $ 5,70

Mielos Sesės ir brangūs Broliai Lietuviai! Jūsų gausus atsilankymas priduos mums daugiau energijos tęsti toliau 8 metų darbuotę ir parems „Lietuvos Aidų" garsus Argentinos erdvėje.

Laukiame atsilankant visų „Lietuvos Aidų" Klausytojų!

„Lietuvos Aidų" Radio Valandėlės Vadovybė!

NAUJI „LAIKO" RĖMĖJAI

Savo aukomis lietuviškos spaudos darbą parėmė sekantieji asmenys:

$ 25. — Dr. Laucius.
$ 20. — A. Korsakas,
$ 20. — A. Biknienė,
$ 20. — K. Gradeckienė,
$ 20. — A. Matukas,
$ 20. — F. Žvirinienė,
$ 18. — I. Lukošiūnas,
$ 10. — A. Bladauskienė,
$ 10. — J. Gudauckas,
$ 10. — J. Leita,
$ 10. — L. Meškauskas.

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkoja

"Laiko" Administracija

AUKOS VARGONAMS

Naujųjų vargonų skoloms mokėti aukojo:

$ 100. — Sta. Julia Rosa Bertrán,
$ 100. — A. Koženiauskienė,
$ 70. — J. Petrauskas,
$ 20. — J. Gudelevičius,
$ 10. — V. Griškevičius.

Aukotojams nuoširdžiai dėkoja Lietuvių Aušros Vartų parapijos

Klebonas.

AUKOS RADIO VALANDĖLEI

Radio Valandėlei aukojo:
Jonas Petrauskas — $ 90.
Algirdas Matukas — $ 50,
Ant. Vogulis iš Berisso — $ 25,
Ignas Padvalskis — $ 10,
Mykolas Galeckas — $ 10 ir
Vincas Armanavičius — $ 10.
Visiems nuoširdžiai dėkoja

Radio Valandėlės Vadovybė

LAIKAS

CORREO ARGENTINO CASA CENTRAL

Franqueo Pagado
Concesión Nº. 4289

Tarifa educida
Concesión Nº 4015

„EL TIEMPO" Semanario Lituano
Mendoza 2280, Avellaneda, Bs. As.; T.E. 20-9027

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 485984

Redaguoja **Red. Kolegija.** Red. **Antanas Kleiva.** Rankraščiai **taisomi**
Redakcijos nuožiūra, nesunaudoti — grąžinami tik autoriams prašant.
KAINA: Argentinoje metams $ 30.—, pusm. $ 17.—, vienas nr. $1.50.
Urugvajuje met. 5 ur. p. Kitur — met. 3 dol. Oro paštas met. 5 dol.

VIII METAI Nr. 140 — 13 DE MAYO

ARGENTINOS LIETUVIŲ PREKYBININKŲ IR PRAMONININKŲ SĄJUNGOS
pirmasis šių metų

VERMUTAS—LUNCH

įvyks 1955 m. Gegužės (Mayo) mėn. 14 dieną, šeštadienį, 8 val. vakaro Lietuvių Salėje, Brasil 835, Avellaneda. Vermuto metu įdomi ir įvairi meninė programa. Po vermuto šokiai su orkestru. Dalyvavimas su pakvietimais, kuriuos galima gauti pas Sąjungos Valdybos narius.

Visus maloniai kviečia

ALPPS Valdyba.

PADĖKA

„Birutės" Dr-ja dėkoja visiems programos vykdytojams ir svečiams, o ypač Parapijos Klebonui už gražų pamokslą, p. V. Rymavičiui ir šv. Cecilijos chorui už giesmes, Seselėms Kazimierietėms ir stovyklavusioms Kordoboje mergaitėms už meninę dalį, p. E. Diminskienei už gražią paskaitą, P. Apanavičiui ir D. Ginterytei, skautams, už gražius sveikinimus, akordeonistui R. Runimui, Sturevičiui, Rastauskui, Šileikai, Gokui, Baltrušaičiui, Paršeliui ir Matulioniui už gražią pagalbą. Nuoširdus ačiū!

„Birutės" Dr-jos Valdyba

* **Anastazija Bagdonienė**, birutietė, serga. Linkime kuo greičiau pasveikti ir vėl uoliai darbuotis „Birutės" Dr-joje.

* **Ona ir Paulius Mainoniai** gegužės 10 d. atšventė 25 metų vedybinio gyvenimo sukaktį.

* **Juozas Bakaitis** šiomis dienomis išėjo į pensiją.

* **Stasys Ruzgus** sunkiai serga ir gydytojų bei namiškių priežiūroje gydosi namuose.

* **Ona Sakalauskaitė Ulevičienė** džiaugiasi susilaukusi dukters, kuriai davė Mirtos Zuzanos vardą.

* **Marija Matulionienė**, išdirbusi ilgą laiką Picaluga audimo fabrike, gavo pensiją.

* **Adelė Grigaitytė ir Dionizas Jasiuliai** balandžio 27 d. susilaukė dukters, kuriai duotas Stela Maris (Jūros žvaigždė) vardas.

* **Vincas Timinskas**, ilgą laiką išdirbęs medžio apdirbimo „Nueva Argentina" fabrike, išėjo į pensiją.

* **Albina Gudauskaitė de Piacenti** balandžio pabaigoje susilaukė sūnaus, kuris turi Gabrielio vardą.

SVETIMŠALIŲ PAMALDOS

bus gegužės 29 d. Buenos Aires katedroje. Susirinkti reikia 17,30 val. po pietų. 18 val. bus iškilmingos šv. Mišios ir pamokslas. Lietuviams yra paskirta speciali vieta, ir kviečiami, kas gali, ateiti su tautiniais drabužiais.

* **Antanina ir inž. Anatolius Dičiai** gegužės 8 d. savo artimųjų būrelyje jaukiai atšventė savo 15 metų moterystės sukaktį. P. p. Dičiai prieš keleta metų atvykę Argentinon ir savo darbštumu Quilmes mieste yra pasistatę gražų modernišką namą, kuriame gyvena su visa šeima. Jie augina tris dukreles, kurių vyresniosios jau lanko mokyklą. Svečiai sukaktuvininkams sugiedojo Ilgiausių metų ir linkėjo dar daug laimingų dienų ateičiai.

* **Antanas Matulaitis** yra paguldytas Ramos Mejia ligoninėje: salė 1, lova 10. Pastaruoju laiku sveikata pablogėjo.

PAKRIKŠTYTI LIETUVIŲ BAŽNYČIOJE

Aleksandras Jonas Marcinkevičius, Veronikos Petrokaitės ir Vlado Marcinkevičių sūnus buvo pakrikštytas Aušros Vartų lietuvių bažnyčioje balandžio 27 d. Krikšto tėvais buvo Olga Trachuk ir Pilypas Vaitkevičius.

Robertas Karolis Černius, Paulinos Vikiraitės ir Povilo Černių sūnus, pakrikštytas Aušros Vartų bažnyčioje gegužės 1 d. Krikšto tėvais buvo Julija Savickienė ir Kazimieras Bekevičius.

Visuomeninis ir Kultūros Klubas „Vytis"

š. m. gegužės 21 d., šeštadienį, 21 val. Lietuvių Salėje
Brasil 835, Avellaneda rengia didelį

MENO VAKARĄ

Programoj:

1) Vyčių pirmininko atidarymo žodis.
2) Komedija "La Hora Nona"
3) Argentinų Katalikų Akcijos muzikinė dalis
4) Ispaniški šokiai
5) *Lietuvių kvartetas*: V. Cibavičius.

Po programos šokiai grojant orkestrui.

Visi maloniai kviečiami atsilankyti punktualiai.

RENGIMO KOMISIJA